

Dünya harbi Madritin sukut ile çıkacak Radyo, harbin nereden çıkacağını ve plânlarını bildirdi

İfşa Edilen Harp Plânı!

İlk hamlede Fransaya cenuptan ve şarktan yıldırım taarruzu yapılacak

Amerikan radyosunun ifşa ettiği her tarafta heyecan ve endişe uyandırdı

"Nevyork Taymıs", in ifşa ettiği göre, Avrupa'nın bugünkü kara manzarası (oklar taarruz istikametlerini göstermektedirler.)

Londra, 15 (Husul muhabiri-miz bildiriyor) — NevYork radyo-sunun bu sabahki havadis postası fevka'ade müheyyiç bir haber vermektedir. Bu müheyyiç haber veya ifşaat NevYork Taymiste çıkan bir makaleye istinat etmektedir.

"NevYork Taymıs", in elde ettiği malumata nazaran büyük harbin patlayacağı devir pek yaklaşıyor. Almanyanın müstemleke taleplerinin kat'i reddi büyük harbin patlamasını tesiri etmektedir.

NevYork Taymıs'e göre, harp üç noktadan patlayacaktır ve bunun için de Madritin sukutu beklenmektedir. Madrit sukut ettiği takdirde, Franko hükümeti bütün vaziyete hakim olacağı için İspanyadan derhal ve bir umumî seferberlik ile muntazam şekilde 3 milyon asker çıkarmak mümkün olacaktır. Almanya ve İtalyanın tabii müttefiki olan Franko hükümetinin çıkaracağı ve İtalya, Almanya tarafından teçhizatı en modern şekilde temin edilecek olan bu kuvvet Fransaya saldıracaktır. Fransa cenuptan bu taarruza uğrarken şark hudutlarından da Almanyanın yıldırım taarruzuna uğrayacaktır.

NevYork Taymıs'in bu müheyyiç ifşaata ilâve ettiği diğer iki nokta da şudur: Büyük harp Fransız ve İspanyol Faslarının taksimini istihdaf edeceği gibi icabında Trablustan ve Habeşistandan Mısır da bir taarruz hedef tutmaktadır. İtalya pek kısa bir zaman içinde Habeşistandan talim görmüş 1 milyon beşyüz bin asker çıkarabilecektir.

Gene NevYork Taymıs muhabirine göre büyük harp çıkar çıkmaz ilk hamlede yer yüzünde şu kadar asker cephelerde birden doğuşmaya başlayacaktır. Arnavudluktan 200,000, Almanyadan 13,000,000, Avusturyadan 1,350,000, Belçikadan 1,600,000, Bulgaristandan 1,200,000, Fransadan 8,000,000, İngiltereden 9,000,000, Yunanistandan 1,300,000, Macaristandan 1,700,000, İtalyadan 8,000,000, Lehistan'dan 6,500,000, Portekizden 1,365,000, Sovyetler birliğinden 35,000,000, İsviçreden 800,000, Amerikadan 20,000,000, Japonyadan 13,000,000.

BİR AVRUPA HARBİNİ ARIFESİNDEYİZ

Moskova 15 (A. A.) — İsvetiya gazetesi "İspanyaya karşı İtalyan" (Devamı 2 nci sahifede)

İspanya'da hükûmetçiler büyük bir zafer kazandılar

Asiler harp meydanında şimdiye kadar görülmemiş miktarda malzeme bıraktılar

General Frankonun ordusunda çarpışan Faslı Lejyonierler (Yazısı 2 nci sahifede)

Saat ikide aldığımız telefon haberi Sofyada yüzlerce talebe tevkif edildi

Balgar Başvekilli Kosevianov

Yeni çarpışmalar bekleniyor, çok yaralı var

Dün sabah Anadolu ajanının Sofyada karışıklıklar vuku bulduğuna dair verdiği heyecanlı bir haber üzerine, dün saat birde Sofyadaki hususi muhabirimizle telefonla görüşmüş ve en son vaziyeti dün okuyucularımıza bildirmiştik.

Bu sabah gelen haberlerde, Sofya Üniversitesi önünde yeniden çarpışmalar olduğu yazılıyordu. Bu hadiseleri öğrenmek için, bugün saat ikide Sofyadaki hususi muhabirimizi tekrar telefona çağırarak ve aşağıdaki en son haberleri aldık:

(Devamı 2 nci sahifede)

Ankarada müzakereler hassasiyetle takip ediliyor

Ankara 15 [Husul muhabirimiz telefonla bildiriyor] — Ankara siyasi mahafili gerek Cenevre, gerekse Suriye ve Hataydaki vaziyeti büyük bir alâka ve dikkatle muhafaza etmektedir.

Hudutlarımızda Taşnak ve arap çetelerinin teşkil edilmesi ve dolaştırılması, Hataydaki Türk kardeşlerimize ve Türk evlerine fiilî taarruzla yapılması haklı bir asabiyet uyandırmaktadır.

Cenevre ve Hataydaki vaziyetin inkişafı ciddiyle beklenmektedir.

Marttan Birinci kânuna Kadar

Fransa, silâhları için on buçuk milyar sarfedecek

Paris, 15 (A. A.) — B. Daladi er dün akşam millî müdafaa istikrazı lehinde radyo ile bir nutuk söylemiştir.

Nazır, istikrazın münhasıran millî müdafaa için fevkalâde masraflarına karşılık teşkil edeceğini ve bu masrafların mart ayından önümüzdeki kânunuevvel ayına kadar on buçuk milyara balığ olacağını, bunun yüzde yirmi altısının hava kuvvetlerine, yüzde 28 inin donanmaya ve yüzde 46 sının da orduya tahsis olunacağını söylemiştir.

Birisi ağlar, Birisi güler!

Dün Yeşilköyden dönen trende bir çocuk öldü, bir çocuk da doğdu (Yazısı 2 nci sahifede)

Karnavalın Son günü

Bugün Kurtuluş caddesinde maskaralar epeyce içtiler, eğlendiler

Bugün baklahorandı; yani karnavalın son günüdür. Bu münasebetle, Beyoğlunda, yüzlerce kişi, türlü türlü kıyafetlerle sabahtan itibaren sokaklarda dolaşmağa, ötede beride içip eğlenmeğe başlamışlardır.

Hele kurtuluş caddesi adanılmaz bir halindedir. Sokaktan akan bir insan seli arasında, garip garip kıyafetlerle dolaşan maskaralar pek hoş bir görünüş arz etmektedirler.

Beyoğlunda bilhassa gece'ri rastladığımız kafile kafile maskaraları, yarından itibaren, gelecek seneye kadar göremeyeceğiz demektir.

İran Sefaretinde

Şehinşah Rıza Pehlevi hanın doğdukları gün

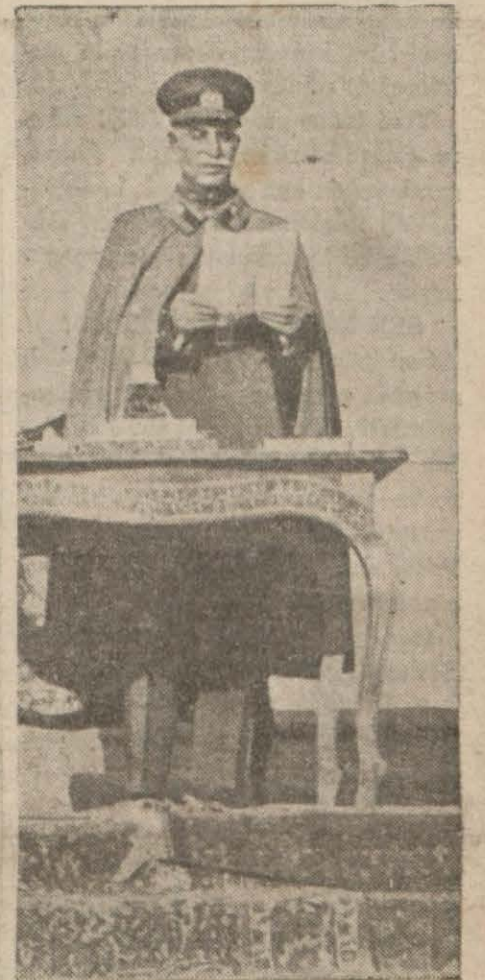
Bugün İran Konsoloshanesinde yıldönümü münasebetile merasim yapıldı

Bugün, dost İran hükümetinin büyük hükümdarı Rıza Pehlevi Hanın doğumlarının yıldönümüne münasebetle.

Bu münasebetle İranın her tarafında büyük şenlikler yapılmakta ve on beş sene gibi kısa bir zamanda memleketine büyük tarakkî ve inkişaf getiren Pehlevi Hanın doğumları günün yıldönümü kutulmaktadır.

Şehrimizdeki İranlılarda bu mes'ud günü tes'it etmek üzere bu sabah Çağaloğlundaki konsoloshanede toplanmışlar ve büyük merasim yapmışlardır.

Merasime, on bir buçukta Debestanı İraniyan mektebi talebesinin söylediği İran millî marşile başlanmış, bundan sonra mektebin müdürü Bay Neşet bir nutuk söylemiştir. B. Neşet nutkunda Şehinşahın idareyi ele aldığından beri yaptığı büyük inkişafı işaret ederek bunları birer birer saymış ve Pehlevinin az bir zamanda bütün İranı ve İranlıları medeniyet ve saadete ulaştırdığını anlatarak, hükümdarlarının uzun seneler başlarında muammer olmasını dilemiştir.

Dost İranın Büyük Reisi Şehinşah Rıza Han Pehlevi

miştir. (Devamı 2 nci sahifede)

Bugün de feci bir cinayet haberi

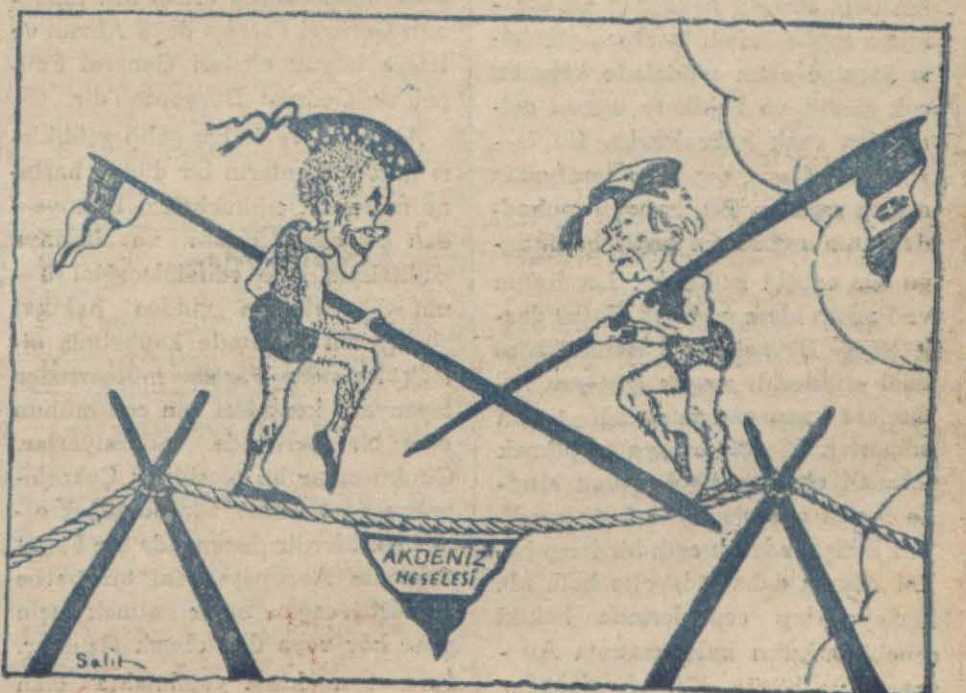
Bir kadını yaraladı, bir erkeği öldürdü, kendisi de kaçmak için denize atladı, fakat tutuldu..

[Yazısı ikinci sayfada]

Tramvayın çiğnediği çocuğun keşfi bugün yapıldı

[Yazısı ikinci sayfada]

Hâdiseler karşısında

Dünya politikası bir ip te iki cambazı oynatmaya kalktı!

Zeyrek'te müthiş bir cinayet

Bir delikanlı bir adamı öldürdü, bir kadını yaraladı

Kaçmak için kendisini denize attı
polisler suyun içinde yakaladılar

Dün gece saat 11 sularında Unkapanı'nda, Zeyrek caddesinde bütün bir semt halkını heyecan ve korkuya veren bir cinayet olmuş, bir kişi ölmüş ve bir kadın ağır surette yaralanmıştır.

Bu sabah vak'a yerine giden bir arkadaşımızın yaptığı tahkikata göre cinayet şöyle olmuştur:

Unkapanı'nda Zeyrek caddesinde Aslanlı han altındaki küçük kahveyi işleten Veli ve Abdullah namında iki ortak vardır. Bunlardan Veli 26 yaşında ve henüz askerliğini yapmamış oldukça yakışıklı bir delikanlıdır. Ve bunun yanında aynı odada oturan ve beraber yaşadıkları Emine isminde bir genç kadın bulunmaktadır. Emine ile Veli bundan evvel aynı caddede Abdullah Osman Bey namında bir hanı kira ile tutmuşlar ve bu hanı beş ay, işleterek 1500 lira kadar para kazanmışlardır.

İLK TANISMA

Komşuların ifadesine göre, Emine, Abdullah ile Osman Bey hanında tanışmış ve kocası Veliye Abdullah ile kan kardeşleri olduklarını söylemiş, bu hususta ondan emin olabileceğini söylemiştir.

Yeni hana geçen Veliye askerlere çağırıldıklarından, gerek kahve, gerekse han için yapılacak konturata Veli itimadını çok kazanmış Abdullah ile karısının üzerine yaptırılmıştır.

SEN MİSİN İTİMAT EDEN?

Son günlerde Veli ile Abdullah arasında para hususunda bir anlaşmazlık husule gelmiştir. Abdullah ortağına: "Konturat benim üzerime yapılmıştır. Bana ayda kazancının mutlak bir kısmını verme lütfen", demek ve arkadaşının canını sıkıyordu.

Dün gece saat 11 sularında gene Abdullah Veliye dönerken: — Hey! be adam, sen nasıl olsa askere gideceksin, şu bizim parayı vereceksen ver, demiş.

Veli de: — Sermaye benimdir. Ne söyleyip duruyorsun?

Diye söze başlamış, fakat bu sözler biraz sonra küfre dökmüştür.

Kapıya doğru gitmekte olan Abdullah birdenbire tehevvüre gelerek kollunun altında sakladığı sivri bıçağını çekmiş ve ani bir şekilde Velinin arkasına saplamıştır. Veli dönüp: — Ne yapıyorsun alçak adam! demeğe kalmadan kanlı bıçağını bu defa da boğruüne saplamıştır. Can acısı kopardığı çığlığı koşan kadın yerde can çekişen kocası ile katilin arasına girmiş, üçüncü defa kalkan bıçağın önüne geçmek istemiş ise de bütünümlü gözleri karararak azılı haydut:

— Vay kaltak, sen de mi ondan oluyorsun? diyerek onu da bıcağı saplamıştır.

Can acısı kahve kapısından kendini dışarıya zor atan zavallı kadın avaz avaz:

— Can kurtaran yok mu? Kocamı öldürüyorlar! Diye bağırmağa ve sokakta koş-

Katil Abdullah

mağa başlamıştır.

Rakibini ve ortağını da yere serdikten sonra sokağa fırlayan Abdullah da kadının arkasından koşmuş ve bir ağaç dibinde yaklaşıp kamasını kadının rastgele vücudunun her yanına saplamış başlamıştır. Kadın aldığı ağır yaralardan ağacın dibine yuvarlanmış.

Katil bundan sonra Unkapanı köprüsünden kaçmağa başlamıştır.

KATİL YAKALANIYOR

Gürültü ve patırdıdan uyanan bütün mahalle halkı sokağa fırlamış ve bir adamın kaçmakta olduğunu görünce arkasından kovalamaya başlamışlardır. Bu sırada yetişen polis te azılı haydudun peşini takip etmiştir. Abdullah yakayı kurtarmak için kendini denize atmış da, polisler tarafından yakalanarak derhal karakola götürülmüştür.

Hâdiseye polis ve müddeiummlik vaziyet etmiştir.

Yaralı kadının dün akşam Cerrahpaşa hastanesinde ilk tedavisi yapılmış ve bu sabah evine gönderilmiştir.

Kendisiyle konuşan bir muharririmize yaralı kadın şunları söylemiştir:

— Biz Abdullah ile kan kardeşiyiz, ve kocam Veli onu çok severdi. Abdullah son günlerde bir para meselesidir tutturdu ve kocamın ikide birde canını sıkıya başladı. Dün gece yine bu mesele üzerinde konuşuyorlardı. Abdullah bilmeyor muydu, kocasını çekerek zavalı kocamı yere serdi, ve beni delik deşik etti.

Alçak herifi, kan kardeşlikten attım. Şimdi ben ne yapacağım? Zavallı Veliğim gitti. Fazla bir şey söyleyemiyordum. Çok ıstırap çekiyordum.

Kültür Bakanı
Ankaraya
Döndü

Maarif işlerine ait tetkiklerde bulunmak ve bazı mektepleri tefiti etmek üzere birkaç gün evvel İstanbul'a gelmiş bulunan Kültür Bakanı Bay Saffet Arıkan dün akşamki trenle Ankaraya döndü.

İspanyada hükümetçiler zafer kazandılar

Guadalaja cephesi, 15 (A.A.) — Havas ajansının muhabiri bildiriyor: Önde giden otuz tankın istisna kitle yapılan pek şiddetli bir taarruzdan sonra milisler üç çeyrek saat içinde Trijueque kasabasını istirdat etmişlerdir. Taarruzda bulunan iki koldan biri kasabaya üç kilometrelik bir mesafeden, diğeri beş kilometrelik bir mesafeden, orman içinde ilerlemeğe başlamışlar. Tankların arkasından gelen milisler kasabanın önüne vasil oldukları zaman ikinci kol birden meydana çıkarak düşmanı yan ateşine almışlar. Gafil avlanan askerler biraz sonra dağınık bir vaziyette ricat etmeğe başlamışlar ve milisler kendilerini kasabaya iki kilometrelik bir mesafeye kadar takip etmişlerdir.

Asiler, isyan hareketinin başlangıcından beri görülmemiş miktarda mühim harp malzemesi terk etmişlerdir.

Havanın pek sisli olmasına rağmen hükümet tayyareleri taarruza iştirak ederek Franco siperlerini bombardıman etmişler ve üstlerini de Italyanca: "Esirleri kurşuna dizmiyoruz", ibaresini havai Italian esirlerinin fotoğraflarını düşman mevzilerine atmışlardır.

ÖÇ AŞI TAYYARESİ DÜŞÜRÜ

Madrid, 15 (A.A.) — Dün akşam saat 23 de neşredilen resmi bir tebliğe göre milisler Guadalaja cephesinde yeni bir muvaffakiyet elde etmişlerdir. Milisler bazı mühim sevkölçeyiş noktalarını zapt ederek asilere telefât vermişler ve otuz bir Italian esiri yakalamışlardır.

Hükümet tayyareleri üç avcı aşı tayyaresini düşürmüşlerdir. Jarama cephesinde milisler muvaffakiyetli bir taarruz yaparak mevzilerini işlah etmişlerdir.

İki ayağı
Kesilerek
Ölen çocuk

Bugün hâdiseler yerinde bir keşif yapıldı

Edirnekapıda Sultan Sarmaşık sokagında oturan Veli isminde bir çocuğun tramvayın ters tarafına takılarak gittiği bir sırada iki tramvay arasında kalarak romorkun altına düştüğünü ve iki bacağının tekerlekler arasında kalarak kesildiğini dün yazmıştık.

Bugün müddeiummü muavini de hazır olduğu halde hâdiseler mahallinde bir keşif yapılmış, vatman Kâmil

Komite
Bugün de
Toplandı

Müşahitler lisan meselesi hakkında düşüncelerini anlattılar

Cenevre, 15 [Hususî] — Hattay'ın anayasasını tanzim edecek olan komite, bitaraf müşahitlerin vermekte oldukları izahatı dinlemeğe devam etmektedir. Komite bu gün de toplanmış memurhahitlerden lisan meselesi hakkındaki rey ve mütalealarını sormuştur.

"Sen
Çirkinsin!,"
Dediği için...

Bir kadın bir delikanlıyı dava etti

Zehra adında bir genç kadın kendisine:

"Sen çirkinsin!" diyen Ahmed isminde bir delikanlıyı dava etmiştir. Zehra; Ahmedin sevdiği kızdan daha güzel olduğunu iddia etmekte ve bunu tesbit için bir heyet kurulmasını istemektedir.

Müddeiummülik, Zehranın akıl hastası olmasından şüphelenerek tahkikata başlamıştır.

Romanya Ana Kraliçesi
Birdenbire hastalandı

Bükreş [Hususî muhabirimizden] Kral Karol ile Yugoslav kraliçesinin anneleri, Ana kraliçe Mariye Bükreşte anınsız fena halde hastalanmıştır. Yugoslav kraliçesi telefonla Bükreşe çağırılmıştır.

KÜÇÜK HABERLER

★ Paris - Mon Dere treni 80 kilometre sür'atle giderken yoldan çıkmıştır. On beş kişi yaralanmıştır.

★ Irak hükümeti, milli bir müdafaa komitesi teşkil etmiştir.

★ Belediyeler deniz nakliyat için motorleştirmeğe karar vermiştir. Bütün kayık ve sandalcılar bir şirket halinde birleştirilecek, bu suretle motorleşme işi daha kolaylaştırılacaktır. Bundan sonra sandallar eğlence ve spor için kullanılacaktır.

★ Kültür Bakanlığı mecburi tahsil çağında bulunup da mektepsiz kalan 1.300.000 çocuğun okutulması için kat'i tedbirler almak üzere. Diğer taraftan mevcut 14.437 ilk okul öğretmenlerinin maddi arttırılacaktır.

★ Tekirdağlı tacirler Balkan memleketlerinde bir tetkik seyahati yapacaklardır.

ile araba bileti de oraya getirilmiştir. Şahitlerin ifadelerinin alınmasına da devam edilmektedir.

Çocuk ölmüştür. Bu çocuğun babasının da, anasının da hapishanede oldukları anlaşılmıştır. Hâdisenin suçluları bugün yapılan keşiften sonra anlaşılabilir.

Atatürkün
Müzedeki
Büstleri

Bugün öğleden sonra açılış merasimi yapıldı

Cumhuriyet Ataturk Müzeleri müdürlüğü tarafından müzeye konulacak büyük büstünün bugün öğleden sonra açılış merasimi yapılmıştır.

Davetiler merasimden sonra müzeye geçerek "Eski paralar galerisi", nin de açılışında hazır bulunmuşlardır.

Bu galeri kıymet biçilmez tarihl bir kıymet taşımakta ve Mâ'idan 23 sene evvelki hazineleri de ihtiva etmektedir.

Antonesko
Yarın
Geliyor

Romanya Hariciye Nazırı Antonesko, yarın, Romanya vapur ile İstanbul'a gelecektir. Nazır, hükümet namına Perapalas otelinde misafir edilecek, akşam üzeri Ankaraya hareket edecektir.

Sayın misafirimizi karşılamak ve Ankaradaki ziyaretlerinde de kendisine mihmandarlık etmek üzere, Hariciye Vekâleti hususî kalem müdürü Refik Âmir Ankaradan İstanbul'a gelmiştir.

Değerli misafirimize şerefine, öbür gün, Hariciye Vekili Tevfik Rüşti Aras, Hariciye konağında 50 kişilik bir ziyafet verecektir.

Perşembe günü de, Ankarapalatası, Rumen Sefarethanesi 150 kişilik bir öğle ziyafeti verecek, o akşam, 250 kişilik bir de suvare tertip edilecektir.

Dost Nazırın Ankaradaki ziyaretleri için bir program hazırlanmıştır.

Sofyadaki
Tevkifat

(Birinci şahıfeden devam)

"Dün öğleden sonra, Üniversite ile Sobranya binası arasındaki geniş meydanlıkta zabıta karşı koymak istiyen binlerce üniversiteli ile süvari polisler arasında yeni ve kanlı çarpışmalar olmuştur. Hükümet üniversiteyi kapatmış ve fakülteleri zabıta kontrolü altına almıştır. Karışıklıklara devam edecek olurlarsa, Köse İvanof Hükümeti üniversitelileri silah altına alıp kışlalara göndereceğini bildirmiştir. Dün (Aleksandr Nevski) büyük kilisesinin önüne çıkan sokaklarda ve Tıp Fakültesi binası arkasında da ayrıca bir çarpışma olmuş ve bir kaç üniversiteli ağır yaralanmıştır. Tevkif olunan yüzlerce talebe karakollarda bulunmaktadır. Talebeleri partizanların teşvik ettikleri ve paraca yardım ettikleri söylenmektedir. Yeni hâdiseler vukuuna her dakika intizar edilmektedir. (Borisovo) bahçesinden Kral Sarayı önüne kadar olan caddelerde süvari devriyeleri dolaşmaktadır.

—DIŞ
SİYASA

Rekabet meselesi

Musolininin Afrika seyahati İngiltere ve Fransa'ya çok derin etkiler uyandırdı. Bu seyahat münasebeti ile İngiliz ve Fransız gazeteleri İtalyanın Akdeniz siyaseti hakkında endişeli yazılar yazmaktadırlar. Londra'da çıkan (Deylittelgraf) gazetesinin yazdığına göre, (Libya) sahillerinde yapılan deniz manevraları ile, Musolini, Cebelütürk'tan Süveyş kanalına kadar Akdeniz kapılarını kapayabilecek kudrete malik olduğunu göstermek istemektedir. Musolininin Arap dünyasında güttüğü siyaset, İngiliz menfaatlerine mugayirdir. Yemen ve Hicaz hükümetleriyle uyumlanan İtalyanlar, Trablus, Tunus Araplarından başka, Mısır'daki Araplar arasında da kendilerine taraftar kazanmaktadırlar. Hep bu maksatlardır, ki Musolini, Libya seyahati esnasında müslümanlık hâmilinin sembolü olan bir kılıç kuşanacaktır.

Fransız gazeteleri de Musolininin seyahatine çok ehemmiyet vermektedirler. (Pari Suar) gazetesi, İtalyanın Fransız menfaatlerini Akdenizde çiğnemek istediğini ve bu denizden bir (Mare Nostrum) (Bizim deniz) yapmak istediğini yazdıktan sonra, Akdenizde iki sahil bulunduğunu ve İtalya, Araplar arasında her ne kadar nüfuz kazanmağa muvaffak olmuştaysa da, bunun çok büyük ehemmiyeti olmayacağına ilâve etmektedir.

Diğer Fransız gazeteleri ise, İngiltere ile İtalya arasındaki centilmen anlaşmasın nihanet verilmiş nazariye bakılması icabettiğini yazmaktadırlar. Çünkü, İtalyanlar, İngilterenin can damarı sayılan Akdenizde İngiliz menfaatlerini çiğnemektedirler. General Gratsyaninin Habeş ilindeki Harar şehrinin işlamlığın bir Kâbesi olarak ilân etmesi ise, İngilizleri bütünümlü şüphelendirmektedir. Bütün bu şüphe ve mütalealara cevap veren Jurnale de, İtalya gazetesi, İtalyanın Cemiyeti Akvama hiçbir zaman evvallah etmeyeceğini, maamafih, İtalyanların maksadı İngilizlerin Akdeniz ve müstemleke siyasetlerine darbe vurmamak olmayıp, İtalyanın menfaatini korumak olduğunu ve İtalyan - İngiliz centilmen anlaşmasına dokunulmayacağını yazmaktadırlar. Bütün bu negriyattan çıkarılan netice ise şudur: Büyük devletler arasında da menfaatler çarpışmaktadır. Bu çarpışmaların neticesi her halde hayra alâmet değildir.

Ahmet Rauf

Birisi ağlar
Birisi güler

Dün Yeşilköyde yapılan büyük tayyare şenliklerinden avdetinde mes'ut bir vak'a olmuş ve bir kadın trende doğurmuştur:

Yeşilköyden 17,15 de hareket eden tren İstanbul'a yaklaşıırken üçüncü mekvi yolcuları arasında sıkışık bir vaziyette bulunan ve Fatih'te Çarşamba'da oturan Hatice isminde hamile bir kadının ağrısı tutmuş ve kendisi hemen kanâpelerin üzerine yatırılarak tetralı açılmıştır.

Kadın biraz sonra yedi aylık bir erkek çocuk dünyaya getirmiştir. Yolcular anneyi tebrik ederken, günün hatırası olmak üzere çocuğa "Türkkuşu", adı konulmasını tavsiye etmişlerdir.

Diğer taraftan dün Yeşilköyde yapılan Türkkuşu şenliklerine iştirak etmek için trenleri tıklım tıklım dolduran yolcular arasında bulunan 17 yaşında Karşıgörmürlü Hüsameddin adında bir çocuğun tren durmadan atlamak işi emiş fakat ayağı kayarak vagon altına düşmüştür. Tekerlekler ticarete çocuğun iki ayağını kesmiştir. Hüsamettin hemen hastahane kaldırılmış da iki saat sonra ölmüştür.

İran Sefaretinde

(Birinci şahıfeden devam)

Bu noktadan sonra İran konsolosu Ferruh Bragon Han da bir kaç söz söyleyerek gelenlerin tebriklerini kabul etmiştir.

Bilâhare mektep talebeleri mitli marşlar söylemişler ve kendilerine kılâhla şeker dağıtılmış hazır bulunanlara da büfeye davet edilerek izaz edilmişlerdir.

Bu sabahki merasimde erkeklerin arasında çay tuvaletle gelen İran bayanları da bulunmuş ve merasime iştirak etmişlerdir. Merasimden sonra bu mes'ut günün hatırası olmak üzere gençlere Şehinşahnın yeni bir resmi hediyeleri dağıtılmıştır.

ifşa edilen harp plânı!

(1 nci sayfadın devam)

Alman harbi., başlıklı makalesinde diyor ki:

"Seferber bir halde İspanyaya bazı Alman kütâhile birlikte gönderilen dört İtalyan fırkasının Guadalaja cephesindeki taarruza yapması üzerine artık müdahale kelimesi çok sönük ve hâkikate uygun gelmekten uzak kalmaktadır. Bu İspanyanın Faşist devletler tarafından açığa zaptıdır. Bu, İspanya mukadderatının neticesine bağlı bulunduğu bir ecebi istilâsıdır. Londra'nın ve Paris'in idare mahafalı, Faşist devletlerin Beynelmillel teahhütlerini ihlâl ettiklerini apaçık gösteren hâdiselere karşı göz yummağı terehif ediyorlar. Hiç bir cezaya çarptırılmak istilâmiyân böyle gerait altında Faşist müdahalesinin mütemadiyen inkişaf ederek açık bir harp halini alacağı daha bidayette belli idi. İspanya harp cephelelerinde hakiki ecebi orduları bulunmasının Avrupa'yı ve bütün dünyayı alâkadar eden bir takım Beynelmillel meseleleri hâd bir şekilde ortaya koymakta

olduğunu görememek için insanın kör veya deli olması lâzımdır. Her ordu ve akıllı her adam için şurası gayet açık bir hakikattir ki, İspanya Musolininin ve Hitlerin birer ordusu bulunması orada asıl hâkim olan General Franco değil Alman ve İtalya büyük elçileri General Fautel ve General Burgonzoli'dir.

Almanya ve İtalya galip geldikleri takdirde onların bir dünya harbinde müracaat edilemeksin İspanya'dan çıkarılabileceğini ve İspanya istiklâlinin iade edilebileceğini ümit eylemek için cidden hakikat görüşlerini temâmile kaybetmiş olmak lâzımdır. Faşist mütearrızlar İspanyada kendileri için çok mühim olan bir tecrübeye bulunuyorlar. Çünkü onlar bu tecrübeyi Çekoslovakya ve Avusturyada da tatbik edebileceklerdir. İspanyada bir Faşist zaferinin Avrupa'yı yeni bir harbe yaklaştıracığını inkâr etmek için gene kör veya deli olmak lâzımdır. İspanyaya karşı yapılmakta olan İtalya - Alman harbi bir Avrupa ve dünya harbinin başlangıcıdır."

Sabah ve akşam başmuharrirleri ne yazıyorlar?

Cumhuriyet
Avrupanın derdi: İtimatsızlık

Bu sabahki "Cumhuriyet", de Âbidin Daver, Avrupa sulhunu korumak için aktedilmesi yolunda halen Diploması yolları ile görüşmeler cereyan etmekte olan Garp pak-tından ve İngilterenin teklifine Almanya ile İtalyanın verdikleri cevaptan bahsederken, Avrupanın bir derdine dokunuyor. Bu derd itimatsızlık, şüphe ve korkudur. Anlaşmak için mütakabil bir emniyet ve itimada lüzum vardır. Şüphe ve korku ise bilâkis emniyetsizliği ve itimatsızlığı artırmaktadır.

Avrupa bu fasit dairenin içinden sulh yolile çıkabilecek midir? Bu sualin cevabını vermek kolay olsaydı, Avrupalı hattâ bütün dünya rahat bir nefes alırdı.

Açık Söz

Havacılığımızın zaferi

"Açık Söz", de Şakir Hâzım Ergökmen, dün Yeşilköyde yapılan Türkkuşu şenliklerinden bahsediyor. Dün halkın tayyareciligimize karşı gösterdiği büyük alâkanın derin mânâsını anlamak lâzımdır. Bu alâka göğüs kabartıcı bir işaret.

Dünü zevkle yaşamış olanlarla birlikte yaşıyoruz: Bin tayyare ve

on beş bin tayyarecili Türk hava ordusu pek yakında hakikat olacaktır.

Tan

Akli kullanmak modası

TAN'da Ahmet Emin Yalman bir kaç gündünderi kafa sporuna ehemmiyet vermektedir: Harbin açığı yaralar ve boşluklar karşısında her muhit içtimâi ve iktisadi mana ile bir nevi bütçe açığına düşmüştür. Bu vaziyet maddî ve zatlî endişeleri ister istemez hâkim kılar. Fikir durgunluğu hasıl eder. Bu durgunluğa alâkasız kalmıyacak bir millet varsa, o da biziz. Umulmaz bir sevk ve idare sayesinde varlığımız tamamiye yeni temeller üzerine kurulmuş, önümüzde sayısız kapılar ve imkânlar açılmıştır.

Memlekette kafa sporu diye bir cereyan açmağa çalışmakla mucizeler tahakkuk etmediği iddia etmiyoruz. Dimağ g'rip bir âlemdir. Durgunluk karşısında taş kesilecek derecede hareketsizliğe düşebilir. Fakat yolunda, usulünde, disiplinli fikir münakaşaları umulmaz ölçüde umumî alâka ve uyanıklık doğurabilir.

KURUN

Boğaziçi nasıl şenlenir? "Kurun", da Asım Us Boğazının

imarı için bir cemiyet teşkil edildiğini ve Şirketi Hayriyenin bu cemiyete yardım edeceğini yazıyor ve Boğazının nasıl şenlenebileceğini tetki ediyor:

Boğazının bugünkü hâzin haline nihayet vermek iyi bir şeydir. Fakat Boğazını güzelleştirmek ve şenlendirmek için yalnız İstanbul mahdud bir parçasını değil, en uzak semtleri ile beraber bütün İstanbul düşünmek daha doğrudur.

Son Posta:

Dünyanın hiç bir yerinde görülmeyen şey

"Son Posta", da Muhtittin Birgen dünyanın her köşesini dönüp dolaştığını söylemek caiz olduğunu kaydettikten sonra, "çok gezen, çok bilir", kabilinden, İstanbuldaki ayak satıcıların dünyanın hiçbir yerinde görmediğini anlatıyor:

Güya sabahları sekizden evvel bağrımaları için nizam konuşmuşken, bunlar saat yedi oldu mu, bağrımaya başlarlar. Şehir sokaklarındaki kalabalıkları ayrı meseledir. Bu unsur, gürlülmekle beraber başka faydası olmayan bu ayak satıcısı acaba neye yarar? Hiç bir şey! Acaba bunlardan ne zaman kurtulacağız?

Akşam

Başmakalesi yoktur.

Günün meselesi:

Yeni ticaret odaları teşkilâtına bir çok memur alınacak

Bazı şehirlerdeki odalar lâğvedilecek

Ticaret odalarının daha faydalı, salâhiyetler bir hale gelmesi için tetkikat yapılıyor

Türkiyenin büyük vilâyetlerinde Ticaret Odalarının tensik ve islahı için hazırlanmakta olan projenin esasları üzerinde mütehasss bir heyet tarafından yapılan tetkikler henüz neticelenmemiştir. Vekâlet, Ticaret Odaları islahı meselesi üzerinde çok esaslî tetkikat yaptığı için bu işin yapılması için bir müddet daha gecikeceği tabii görülmektedir.

Vekâlet, bu yeni teşkilâta çok ehemmiyet verdiği için komşu devletler Ticaret Odalarının vaziyetini incelemektedir. Ticaret Odaları teşkilâtı kurulurken bilhassa İzmir ve İstanbul gibi büyük Ticaret şehirlerinin her cepheden vaziyeti tetkik edilecek ve buna göre; burada kurulacak odalara salâhiyet verilecektir.

Esasen haklı kazayı haiz ve şahsiyeti hükmiye sahibi olan bu oda-

lara kanunların müsaadesi dahilinde vasi salâhiyet verilmesi lâzım gelmektedir.

Almanya, İtalya gibi devletlerdeki ticaret odaları, geniş salâhiyetlere sahip olduklarından bu odalar bir mahkeme gibi kararlar vermekte ve bunlar da yine oda kanunları vasıtasıyla tatbik ve infaz edilmektedir.

Balkan devletlerindeki ticaret odaları teşkilâtı da ayrı ve başka esassalar dahilinde çalışmaktadır.

Buradaki odalar, taahhüdünü ifa etmeyen ticarethaneleri kanunlarının kendilerine bahşettiği salâhiyet dahilinde muayyen bir müddet için ticaretten menedebilmektedir.

Bizim ticaret odalarımız bilhassa küçük vilâyetlerde bulunanları şimdiye kadar iyi ve müsmir re-

ticeler vermediği için ilk adımda bazı küçük kazalardaki odaların lâğvedilmesi muvafık görülmüştür.

Odaların tamamen lâgvi meselesi ve varidatının maliye tahsil şubeleri tarafından toplanacağı rivayeti asılsızdır.

Odaların her gün yapmakta olduğu işler dolayısıyla âlakadarlardan alınan harçların bir fiş mukabilinde maliye tahsil şubelerine yatırılması hem külfeti mücip olmakta, hem de muamelelerin uzun müddet sürünce kalmalarını intag etmektedir.

Bu itibarla proje bu noktadan nazarı itibara alınacaktır.

Yeni teşkilâtta bazı makamların lâgvi de mevzu bahis değildir. Bilâkis teşkilâtın genişliyeceğine göre, yeni memurların alınması muhtasavverdir.

Hayvan Hastahanesi

Hayvanlar da ameliyat ve tedavi ile

hayatlarını kurtarıyorlar

Kırmızı balıklara, ceylânlara, kanarya kuş-

larına pansuman yapılıyor

BUNDAN dokuz buçuk yıl evvel kurulmuş olan, Belediyenin Fatih'teki hayvan hastahanesi, son zamanlarda faaliyetini daha çok artırmıştır. Yalnız İstanbul'dan değil, Anadolu'nun muhtelif Belediyelerinden de bir çok hasta hayvanların buraya gönderilmesine ve tedaviye başlanmıştır. Çünkü, hayvan hastahanesi şehrinizden başka yerde yoktur. Son zamanlarda hayvanlarda da, tıpkı insanlar gibi, yeni yeni hastalıklar baş göstermiştir. Bir çok hayvanlar ameliyat olmaktadır. Hastahane bir yıl içinde 609 ameliyat yapmıştır.

Hayvanlar arasında barsak iltihabı, Difteri, Kolera, Tifos, Romatizma, Nekroz, Tatanoz, güç doğum vesaire gibi hastalıklar görülmektedir. En fazla, kırık, çıkık, yaralanma vak'aları vardır.

Hastahaneye tedavi ve ameliyat için getirilen hayvanlar arasında, bilhassa, at, eşek, öküz, inek, manda, koyun, keçi, köpek, kedi, horoz, ceylân, karaca, kurt, sansar, tilki, yılan, ayı, gelinek, maymun, kanarya, vesaire kuşlar, hususî havuzlarda beslenen kırmızı balıklar..

Hastahane, bütün bu hayvanlara dikkat ve ihtimamla bakılmakta, operasyon yapılmakta, yaraları sarılmaktadır.

Hastahaneye gün geçtikçe daha çok rağbet artmaktadır. Bir çok kimseler, hasta hayvanlarının tedavi ve ameliyat ile iyileşeceğini anlamışlar, hayvanları boş yere elden çıkarmamağa başlamışlardır. Hastahane bugünkü ihtiyaçları karşılayacak şekilde henüz geniş değildir. Müessesenin daha çok inkişaf ve genişliyebilmesi için çalışılmaktadır.

Halk filozofu diyor ki:

Şehrin imar Plânı

Bir havadis okudum, öğrendim ki, Adliye sarayı yine Sultanahmedde yapılacakmış.. halbuki, şehircilik mütehasssı mimar Prost, adliye binasının başka yerde inşasını istiyordu. Çünkü, o diyordu ki, Sultanahmed ve civarı, denize doğru açılan tarihi bir meydan olarak muhafaza edilmelidir. Burada eski, kıymetli, tarihi eserler vardır. Bu eserlerin etrafı temizlenmeli, âbideler meydana çıkarılmalıdır.

Fakat, nedense, yine, adliye sarayı Sultanahmedde yapılacakmış..

Su İstanbul imar plânı için, neler yazılmıyor, neler.. Her gün bir çeşit hava esiyor. Adeta işin ciddiyeti bile yavaş yavaş bozuluyor. Çünkü bir gün, bakiyorsaunuz, bir adam çıkıyor, ben 50 milyon, lira ile, şu kadar senede İstanbul imar ederdim, diyor. Öbürün, İstanbul limanının nerede yapılacağı münakaşa ediliyor. Daha öbürün Köprü meselesi, binaların yük sektiği vesaire, vesaire.. Bütün bunlardan bir tek mana çıkarabiliriz. Demek ki, henüz ortada karar verilmiş, müsbet hiçbir şey yoktur. O halde, niçin, sanki iş katişmiş gibi, habire yazıyoruz, çiziyoruz, anketler, münakaşalar yapıyoruz; ve kat'î hükümler veriyoruz.

Şüphe yok ki, İstanbul gibi, dağınık, geniş, tarihi bir şehrin, bütün güzelliklerini muhafaza edecek bir plânını vücutte getirmek kolay bir iş değildir. O halde bu işden anlıyanlar kimse, onların çalışmalarının, tetkiklerinin sonunu beklemeli, kararlarına bakmalıyız..

Müstakbel İstanbul şekli, güzelleşmesi, imarı hakkında hergün yeni bir fikir ortaya atıp, bu parasız zamanda milyonlardan bahsedince, mevzu hafifliyor. Şehir halkı, artık İstanbul imar plânını, bir yılan hikâyesi gibi dinliyor. Çünkü, o kadar çok şey ve o kadar birbirine zıd ve hattâ bazan güllün şeyler yazıldı, söylendi ki, halkta itimad kalmadı. Şunu anlatmak lazımdır:

Henüz verilen hiç bir karar olmadıktan, bütün vaziyet, tetkik, tasavvur, düşünce mahiyetinden ileri geçemez. Binaenaleyh, hâdiseleri olmuş gibi, hükümler vererek kat'î neticelere bağlayarak söylemek, yazmak doğru değildir.

Bekliyelim, güzel İstanbul, elbette daha güzelleşecek ve bunun için de bir plân yapılacaktır.

Halk filozofu

Birimizin derdi Hepimizin derdi Pazar günleri açık berber dükkânı var mı?..

Bir berber okuyucumuzdan mektup aldık.

Okuyucumuz diyor ki: "Bu vaziyette çalışan birçok berberler biliyorlar. Tabii bu hal, diğer berberlerin aleyhine oluyor. Yani müşteri kaçıyor. Halbuki, bütün berber dükkânları kapalı bulunmuş olsa, hiç kimse müşterisini kaybetmez. Pazar günleri dükkânların kapalı bulunması kaydıla âlakadar ve bu işi kontrol edecek makamlar, bu meseleyi gözönünde tutarak, kontrolü daha şiddetlendirmelidirler. Aksi halde, birçok berberlerin kazancına mâni olan bir hâdise meydana çıkmaktadır.."

Bu okuyucumuzun yolladığı mektubun ne dereceye kadar hakikate uyuk olduğunu bilmiyoruz. Fakat, hakikaten böyle bir vaziyet varsa, pazar günü gizli den gizliye çalışan kimselerin yaptıkları hareket hem aayıp, hem de kanunlara karşı bir itaatsızlıktır. Bu mesele üzerinde âlakadarların durmasını bekleriz.

Birimizin derdi, hepimizin derdi olduğuna göre, bu işe el koymak icap etmez mi?

(Devamı var)

100 İngiliz mühendis ay sonuna kadar geliyor

Karabük fabrikasının temel atma merasimini Başbakan yapacak

KARABÜK demir ve çelik fabrikamızın temel atma merasimi yakında yapılacaktır. Merasime Başvekâl İsmet İnönü riyaset edeceği haber verilmektedir. Bu hafta içinde Londradan, fabrikayı kuracak mühendislerden altısı gelecektir. Ay sonuna kadar Londradan şehrimize yüz mühendis gelecektir. Gelerek mühendisler içinde müessesenin sahibi Bay Brassert'in ile müdür Bay Makenzi vardır. Brassert'in şehrimizde bir iki gün kaldıktan sonra, Ankara'ya giderek İktisat Vekâleti ile temas edecektir.

Şimdiye kadar memleketimize gelen İngiliz mühendislerinin sayısı 15 i bulmuştur. Çelik ve demir fabrikası, memleket sanayii için mühim bir dönüm noktası olacaktır.

Karabük demir ve çelik fabrikamızın inşası ile memleket sanayii ve iktisat hayatı geniş bir inkişaf sahası bulmuş olacaktır. Bu fabrikalarla, memlekette iş sahası da genişlemiş olacaktır. Demir ve çelik sanayii hükümetimizin büyük muvaffakiyetlerinden biri telâkki edilmek lazımdır.

Vergilerin Birleştirilmesi Düşünüyor

Bu suretle büyük bir kolaylık temin edilecek

Maliye Vekâleti, muhtelif nam-lar altında maaşlardan kesilmek suretile alınan vergileri birleştirmek yollarını aramaktadır.

Malûmdur ki alınan muhtelif vergilerdeki nisbetler şunlardır:

Yüz liradan kadar yüzde 7, 100 liradan fazlasından yüzde 9 tutuyor. Bundan sonra işler karışıyor. Buhran vergisi 30 liraya kadar olan maaşları serbest bırakıyor. Geri kalan kısım için buhran vergisini hesap etmek üzere 150 lira-

ya kadar olan maaştan evvelâ 30 liralık istisna haddi, sonra kazanç vergisi çıkacak.. Geri kalanın yüzde onu buhran vergisidir. Yüz elli liradan sonrasından 30 lira istisna yoktur.

Bundan sonra muvazene vergisi gelir. Yirmi liraya kadar maaşlardan bu vergi alınmaz. Bundan yüksek maaşlardan kazanç ve buhran çıkıktan sonra geri kalan miktarın yüzde onu muvazene vergisidir. Bundan sonra hava için maaşın aslin-dan yüzde iki alınır.

Bunları birleştirmek hem işleri kolaylaştıracak, hem de vergi mükelleflerini karışık bir vaziyet karşısında bulunmaktan kurtaracaktır.

★ Eski İngiliz kralı paskalya yortularında Avusturya dahilinde bir seyahate çıkacaktır.

★ Hitler, Alman harbiye nazırını orduya girdiğinin 40 inci yıl dönümü münasebetiyle tebrik etmiştir.

Bar Artisti Şükran Mahkûm oldu

Bir ay hapis yatacak, 30 lira verecek

Evvelki gece, Turan bar artistlerinden Şükran, barda epey içip sallanacak hale geldikten sonra, geç vakit, bardan çıkmıştır. Eve gitmek üzereyken, yolda bekçile karşılaşmış, bekçinin kendisini fazla sarfoş görmüş ve ihtarı üzerine onunla konuşmağa başlamıştır.

Bu sırada gelen polis te kendisini pek fazla sarfoş görmüş, kim olduğunu, nereden gelip nereye gittiğini sormuştur. Şükran,

— Sana ne? Nereye gider sem giderim! diye söze başlayıp, ağzına geleni söylemiş; polise hakaret etmiştir.

Dün nöbetçi asliye birinci ceza mahkemesine verilen Şükran'ın suçu, şahitlerin şahadetleriyle de sabit görülmüş, bir ay hapisle 30 lira para cezasına mahkûm edilmiştir.

Halepte karışıklık çıktı

Fransızlar valiyi azlettiler

Halep 15 (Hususi) — Burada Vatanilerin tahrikatı yüzünden büyük caddelerde karışıklıklar çıktı, kavgalar oldu. Birçok kimseler yaralandı. Halk korku ve endişe içindedir. Suriyeli vali Fransız askeri makamına taziye verdiği halde azledilmiştir.

son acıya dayanamadı. Hastalandı. İlk önce inme indii, iki ay sonra da iyiden iyiye yatalakken bir gece öldü.

Evde satmak için pek az öteberi kalmıştı. Onların bir çoğu da cenazeye harcandı. Kadıncağız cenazem iyi kalksın diye yirmi altın ayırmıştı. Fakat, tarih ona dört yüz kurşluk bir cenaze kalkışını uygun gördü. Artık evin içinde yapayalnız kalmıştı. Karnım gitgide büüyüyordu. Bir iş yapayım, dedim, sekiz aylık çocukla ne yapabiliyordum, karnım, dedikleri gibi, burnumda idi! Arada sırada komşulardan yiye içiyordum. Ne ise, lâkırdıyı uzatmayayım: Doğurdum. Tandırlar yardım ettiler. Şu oldu, o oldu, ilk günlerin humması geçti. On beş gün içinde kalktım. Şimdi çocuk 64 günlük. En son altımdaki yatağı, başımın ucundaki lâmbayı, içinde bir kap yemek pişireceğim tencereyi bile sat-tım. İşte nem kaldıysa şu koltu-

ğumun altında getirdiğim bohçadakilere.

En son hepsi ve her şey bitmişti. Nihayet bir gece aç yat-tım. Ertesi gün yine öyle oldu. Çocukla beraber hiç bir kapıya sığmama imkân bulamıyordum. Onu, ölsün.. diye bekliyordum. Ölmüyordu da. Fakat, onu bil-seniz ne kadar çok sevliyordum. O bir günah çocuğu değildi. Onu en temiz, genç kızlığının en ak duygularıyla karnıma koy-muştum. Annesinin çocuğu ve babasının oğlu idi. Ne bilirdim ki, ırzımızla, paramızla bütün varlığımızla dolandırılıyorduk?

Kadının sesi çok yükseldi:

— Oysam ki bizim bütün bu iyi kalpliliğimiz karşısında bu gün ne benim karlığımın, ne de çocuğumun hakkını gütmeye yarar elimizde hiç bir şey de yok. İmam, çocuğa nüfus kağıdı çıkaramam.. dedi. Çünkü, nikâh kıyıldıktan sonra izin kağıdı çıkacakmış, kocam o kağıdı çıkartmamış. Şimdi benim ni-

kâhımı da, çocuğumu da tanı-mıyorlar. Gördünüz mü komiser şu başıma gelenleri?.. ve... Genç kız daha çok ağlıyarak ilâve etti:

— Açlık, yokluk, bütün bu çile canıma tak etti. Artık bir kapı bulup çalışmalı idim. Çalışabilmek için de en önce bu çocuk başımdan gitmeli idi. Onu, piç gibi sokağa bırakmak ta istemiyordum. Anası, babası belli olsun.. Belki günün birinde onu yine bulurum diyordum. Dirseğinin altında büyük bir ben de vardı. Onu yüz yıl geç-se yine öylesine de bulurum.

Ve.. solgun kadın:

— Ah.. yavrum.. ah benim bu çilem!

Diye yeniden hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Komiser gözlerinin önünden hep kendi kızlarını Lûtfiye'nin yerine koyarak geçirdiği filimin sonuna gelmişti. Avuçları arasına aldığı şakaklarını kal-dırdı:

Edebî roman: 12

Sen de seveceksin!

Etem İzzet Benice

Diyor, yüreğinin içden sızladığını duyuyordu ve.. bir deri bir kemik kalan kadın kendi başına kalmış, sızlı kadın yeniden anlatmağa devam ediyordu:

— Bir ay sonra annemin cenaze için ayırdığı parayı yemeğe başladık, yine ümidimiz vardı. Belki gümrükten bilmiyorlardı, belki yolda hastalanmıştı, belki biz Trabzon anladık, Giresun filân diyorduk.

Üç ay geçti, bütün paramız bitti. Karnımdaki çocuk büyü-yordu. Gülsüm anneme fenalıkla gelmeğe başladı. En sonunda bütün ümitlerimiz kırıldı. Gümrükten bize kesip atıldılar:

— Bu adda bütün gümrüklerde böyle bir memurumuz yok. Seksen kapının ipini çektik nafile, yok, yok, yok, yok!

Genç kadın anlatırken komiserin gözü önünden kendi kızları, onların ilerisi geçiyor-du.

Onun da kocaya gitme çağında iki kızı vardı.

— Düşman başına..

Diye diye ve tüyleri ürpere ürpere kadının sözlerini güdü-yor:

— Ne dolandırıcılık. Olur şey değil?..

Diyor, şaşkınlığından avcunub üzüp dudaklarının üzerine kapatıyor, çenesini buruşturuyor, gözleri yuvalarına dar geliyor-du:

— Başladık evden; yatak, yorgan, tencere, konsol satıyor, yiyor, nasıl dolandırıldık, içinden çıkamıyor, kimseye de dert anlatamıyorduk. Gülsüm kadın bu

SOVYETLER almanlara karşı BİR ÇELİK DUVAR Ördüler

Sovyetler hiç bir ordunun bu hattı geçemiyeceğini iddia ediyorlar

Yukarıda gökyüzü, ortada bomboş kırlar fakat aşağısı maazallah

ğunda bir cephe içinde bütün kuvvetler yola çıkmışlardır.

Acaba bu düşman karşısında nelece rastlayacaktır?

Kumandan bize dedi ki:

— Öyle ise giriniz!

Alçak bir kapı gıcırdayarak açıldı ve içeriye girdik. Bir kapı daha, arkasından bir üçüncü kapı daha açıldı. Nereye gidiyoruz?

İnsan burada kendisini bir tahtelbahirde zannediyor. Tavana doğru uzanmış bir periskop göze çarpıyor. Bir köşede de bir telefon memuru mütemadiyen konuşuyor, aldığı emirleri icap eden yerlere bildiriyor.

Kapının önünde de bir paspas! yani kunduralarımızın altına silerek içeriye gireceğiz.

YER ALTINDA BİR KULE

Duvar boyunca uzanan kauçuk borulara baktım ve boruları takip ettim. Ne göreyim? Uçları dışarıya doğru uzanmış makineli silahlarla birleşiyor. Makineli silahlar tertemiz, pırıl pırıl! Kauçuk boruların hikmetini söylediler. Bunlar bir muharebe zamanında mütemadiyen işliyecek olan makineli tüfeklerin namlularını soğutmak için su naklediyormuş. Bu tüfeklerin yanbaşıda ayrıca hava filtreleri de var.

Periskopa bakmak için müsaade istedim. Bir takım rakamları çevirip karıştırmak suretile

üstümüzdeki toprağın tâ uzaklara kadar her tarafını seyrettim.

«Tahtelbahir» den, daha doğrusu «tahtelber» den ayrıldık, bu sefer daha şayanı hayret bir manzarayla karşılaştım. Yer altında bir kule!

Burada kapılar açıktı. Uzakta bir Hint şarkısı işittim. Gramofon kurulmuş, çalıyor.

Biz girdiğimiz zaman gramofon sustu, etrafını çevirmiş olan askerler ayağa kalktılar ve selâm vaziyetine geçtiler.

Burası «Tahtelber» den daha çok geniş bir yer... Duvarlar maviye boyanmış, Stalinin, Vorşilofun resimleriyle süslenmiş. Tavan beyaz! Gözüme çarpan ilk şey, namluları mazgallarından uzanmış bir topla bir mitralyöz...

Kumandan dedi ki:

— Eğer isterseniz, buna benzer daha bir çok yerleri gezebiliriz. Fakat yürüyelim, ben size daha enteresan şeyler göstereceğim. Otomobile geçtiğiniz ve bomboş sandığınız kırlarda ve tarlalarda toprak ve makineli tüfekler vaziyetlerini almış, beklemekteler. Bir santimetre muhabbatı toprak bile müdafaasız bırakılmamıştır. Farzedelim ki, bir muharebe başladı...

MÜTHİŞ BİR ATEŞ

Râsıtlar bize düşmanın şu vaziyat bu noktaya geldiğini haber verdiler. Hattâ sisli havalarla, hattâ en koyu karanlık gecede bize filân ağacın veya hut filân toprak tümseğinin numarasını bildirmek kâfidir. Toplarımızın atış zaviyeleri hazır. Yalnız bir işaret, en hatasız endişelerimize kâfi gelir. Düşmanın bulunduğu toprağa çelik yağmuru yağar. Hem de nasıl? Yüz metre murabbına dakikada on bin mermi atmak şartile!

3 numaralı periskopta işaret edilen şu büyük çukuru görüyorsunuz. Düşman kendi mevcudunun yüzde doksanını kaybedince, geriye kalanların bu çukura üşüşüklerini kabul edelim. Ateşi keseriz. Fakat komşu batarya ateşi açar ve çukura sığınan bütün diğer düşmanları da kurşundan geçirir.

Farzedelim ki, düşman o sırada tanklarını sürdü. Biz bu tankların 500 metre kadar bize yaklaşmasına müsaade ederiz. (Devamı 6 ncı sayfede)

HIKÂYE

Yazan: Leman Özel

ZAVALLI NECLÂ

Haftalarca aylarca bekleyen; nihayet ümitleri sönmüş düşünen, bazan hıçkırıklarla ağlayan Neclâ bugün yine dalgındı. Boğazın sessiz mehtabını Vaniköyündeki yalısının küçük penceresinden seyrediyorken, oda kapısının hızlı hızlı çalınışını birdenbire şaşırttı. Titrek bir sesle:

— Kim o!

Diye sordu:

— Aç yavrum. Masa üzerinde duran bir kâğıt parçasını karyolanın altına attı. Derhal koştu.

Bu hareket Neclânın kapıyı açmasını geciktirmişti. İçeri giren annesinin:

— Niçin yatmadın yavrum? demesine meydan bırakmadı. uykusunun kaçtığını söyledi.

Evlâdına çok düşkün olan Dirayet hanım odasına döndü. Üzgün bir halde yatağına girdi.

Neclâ yine annesinin arkasından kapıyı kapattı. Avucundaki sakladığı kâğıt parçasını eline aldı. Taze bir heyecanla okudu (pazartesi günü Sirkeçiden Ege vapuru ile hareket ediyorum, seni son olarak göreyim). İmzayı adeta heceleledi.

Celâl Celâl! ve derin derin içini çekti.

— Ah.. gideydim. Bu son haber bu Son Telgraf değil mi? Omuzunda dökceğim göz yaşlarını kuruyuncaya kadar olsun beni anacağına emin olsaydım bütün tehlikeyi göze alırdım. Celâl düşünüyorum ve umuyorum ki gelseydim vedalaşma sırası belki de bana gelmiyecekti.

Neclâ mütaassıp bir aile kızı idi. Mektebi terkedeli iki sene olmuştu. Bihanesiz gezmek niyetile yalnız sokağa çıktığı pek azdı. Celâlin randevü haberini alınca yalancı bir mektup düzer annesine gösterir. Arkadaşı Süheylânın çağırıldığını söyliyerek

İstanbul'a inerdi. Halbuki aylarca haber almadığı Celâlden anı bir telgrafın gelmesi onu hayli üzdü ve şaşırttı. Bir gün içinde ne uydurur, nasıl çıkabilirdi. Buna imkân yoktu.

Neclâ mahzun bakışlarıyla baş ucunda asılı duran saatin 12 olduğunu gördü, hemen kalktı. Sıkı bir göğüs geçirdi. Çekmececesinin ancak bir köşesini dolduran mektupların arasına elindeki kâğıdı da koyarak kilitletti. Karyolasına uzandı, uyku gözlelerinden akıyordu.

Okunan sabah ezanları Dirayet Hanımı uyandırmıştı. Kendi kendine düşündü, evlâdını aylardan beri devam eden hastalığına hiç bir mana veremiyordu. Namazını kıldı, işlerini bitirdi, aşağıda hazırladığı tepsiyi aldı. Neclânın oda kapısını dakikalarca dinledi. Hiç ses yoktu. İlk bir sesle:

— Neclâ yavrum saat 9 oldu kalk ta vaktile ilâcını iç.

İstirapla yoğrulmuş bir göğüsten gelen öksürükli boğuk bir ses. «Şimdi uyandım anneciğim» diyerek kapıyı açtı. Kalbindeki ümitsiz heleceni belli etmemek için nefsinin hüküm olmağa çalışıyordu.

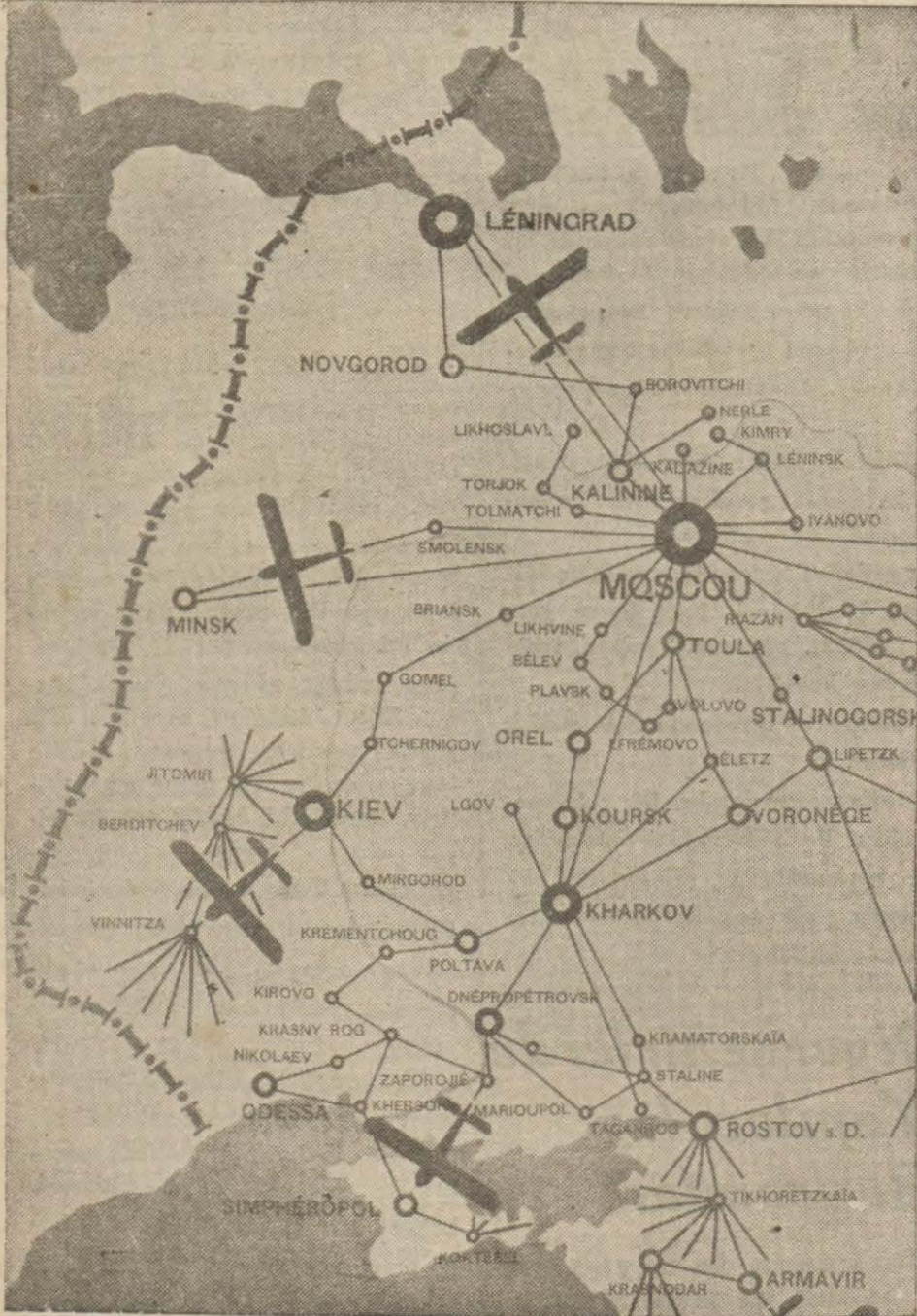
Daha şen görünmek için annesinin bıraktığı tepsi içindeki kuvvet şurubunu içti, kahvaltısını yaptı ve kanapede oturdu. Annesine:

— Anneciğim bu şurubun çok faydasını gördüm değil mi?

— Evet yavrum ben de seni çok iyi gördüm bugün. Biraz İstanbul'a insan, diyecektim.

Annesinin bu sözlerini duyan Neclâ belki bir ruh doyurucu bir mektup gelir ümidiyle her günkü gibi bugün de evden ayrılmak istiyordu.

— Öyle ama anne Süheylâ gelmesin! (Devamı 6 ncı sayfada)

Sovyetlerin garp cephesi umumî haritasına bir bakış

Fransızların meşhur Majino hattından sonra, Sovyetlerin de şimalden cenuba kadar garp hudutlarını böyle bir hatla tahkim etmiş oldukları yazılmıştı.

Son gelen Sovyet gazeteleri bu müdafaahattı etrafında dikkate değer bazı malûmat vermektedirler. Bu müdafaahattı gezen bir Sovyet gazetecisi de, ziyaretini şöyle anlatıyor:

«Otomobilimiz yeni inşa edilmiş olan askeri köyden çıktı. Buraya köy demektense, muazzam bir kışla demek daha iyi olur. Zabıtların güzel evleri, neferlerin son derece rahat koşulları var. Şoför santralına kadar her türlü konfor temin edilmiş.

Köyden sonra bomboş gibi görünen kır şoselerinde ilerliyoruz. Sunda, solda tek tük ağaçlar.. Solda ve biraz uzaklarda, huduttan otuz kilometre mesafede bulunan bir orman göze çarpıyor.

Acaba bu cepheden Sovyet Rusyayı nasıl bir tehlike tehdit edebilir? Karanlık bir gece... edebilir? Karanlık bir gece... Yer altındaki garajın ve hangarların kapıları açılıyor. En kuvvetli projektörlerin ışıkları altında kara kuşlar ve çelik kaplı bombaalar harekete geçiyorlar.

Bir Sovyet bombardıman taggaresi

Güyan'a sürülen Türk polisinin hakikî hatıraları: 12

Avukatım Fransızdı; beni Fransızlara karşı nasıl müdafaadecekti?

devam olunacağını, şimdilik umumî koğuşa götürülmemi söyledi.

Aynı bina dahilindeki umumî koğuşa alındım. Burada da duruşma için sıra bekleyen bir çok dertli vardı. Jandarma rahatça bir köşe gösterdi. Bakırköy komiseri bulunan İhsan Beyin teşirile olacak, gardiyan ve jandarmalardan iyi muamele görüyordum. Bir şey istersem alırdılarla, avluda gezmekte yabılabileceğimi ve ara sıra da ziyaserbest olduğumu, gazete okutretçilerimin kabul edileceğini söylediler. Onlar tarafından

gördüğüm bu iyi karşılama ümitlerimi büsbütün takviye etti. Cürmüm ağır olsaydı bu haklar da verilmez. Kumkapıda olduğu gibi ağır muamele görürdüm. Bunlar, mahkemede çalışmak itibarile vaziyeti daha kavrarlar, diyordum.

Yorgun, fakat müsterih olarak yatağı uzandım.

O gece çok korkunç rüyalar gördüm. Kurşuna diziliyordum.

Uyandığım zaman kendimi tere gömülmüş buldum. Üst üste nefes alıyordum. Yavaşça doğrularak koğuşa bakındım. Herkes uyuyor, yalnız, yanı ba-

şındaki yatakta bir ihtiyar adam, elinde kalem ve gözlerini önündeki deftere vermiş olarak bir şeyler mırıldamıyor, kalktığının farkına bile varmıyordu.

Bir taraftan terimi kurutmağa çalışırken, diğer taraftan da bu garip adamın vaziyetini seyretmekten kendimi alamıyordum. Gözlerini kapayıp açtı. Çehresine hafif bir tebessüm gelmişti.

Defteri kapatarak başını çevirdi.

— Hayırlı geceler...

— Sana da evlâdım...

Ağır başlı ve bilgili bir adamı

Güyanda Cagenne şehrinde Fransız hastanesi.

andırıyordu.

— Sizi, dedi, henüz görüyorum.

Bugün mü geldiniz?

— Akşam üstü.

Sözlerinden teselli bulunacak gibiydi. Benim de canım sıkılıyor,

hele deminki rüyanın üzerimde bulunan tesirini gidermek için behermehele konuşmak istiyordum. Yavaşça kalkarak yanına vardım.

Gün görmüş, hoş sohbet bir adamdı. Gösterdiği yere oturarak

konuşmağa başladık. Tophane taraflarında koltukçulukla geçinen bir fakırmış. Üç gün önce dört Fransız zenci dükkânına girerek içeride ne varsa kırıp dökmüşler. Şikâyetlerini dinlemedikten başka suçlu çıkarılarak buraya getirilmiş.

Söz arasında remil de açtığını söyledi. Böyle şeyler hakkında itikadım olmamakla beraber sarılan maneviyatımı belki de takviye eder ümidile rica ettim:

— Bana da bir remil açmanızı rica edeceğim. Fakat, nasıl çıkarılsa öylece söylemek şartile...

Kirli defterinin üzerine elindeki kurşun kalemle bir takım tuhaf işaretler çizerek bazı hesaplar yaptıktan sonra bana döndü.

— Doğru söyleyeceğimize göre, istikbalin karanlık. Ölmüyecek ama çok çile çekeceksin!..

O, hesap işaretlerine bakarak devam etti:

— Belki suçsuzsun! Fakat, suç (Devamı var)

TIYATRO

Yetişmiş opera artistlerine [ancak beş sene sonra kavuşabileceğiz!

Ankeradaki tiyatro mektebine [getirilen mütehassıs çok dikkate değer sözler söylüyor

Türk operasını hazırlamak Türk bestekârlarına da yeni bir devir açacaktır

Ankarada Musiki Öğretmen okulunun modern binası içinde kurulan Türk tiyatro opera mektebinin kız ve erkek talebinin dans dersleri esnasında alınmış iki resmi

Ankarada Müzik Öğretmen okulu binasında bir tiyatro mektebinin kurulduğu malumdur.

Bu modern mektebin kurulması için, bilindiği gibi, mütehasıs ve müşavir sıfatıyla, tiyatro ve opera sahasının enternasyonal şöhretlerinden Alman rejisörü Karl Eybert davet edilmişti. Bir kaç defa memleketimize gelerek telkiklerde bulunan, raporlar veren B. Eybert bu mevsim başındanberi tiyatro mektebinin kuruluşu içinde çalışmak ve ders vermek üzere memleketimizde bulunuyordu. Ancak muhtelif memleketlerdeki angajmanları, Karl Eybertin bütün mesaisini memleketimize hasretmesine imkân vermemektedir.

Bu kıymetli sahne üstadı ancak sonbaharda tekrar dönmek üzere memleketimizden ayrılmaktadır.

Eybert Ankaradaki tiyatro mektebi hakkında şunları söylüyor:

— Tiyatro mektebinde çalışmalarında az zamanda varılmış olan netice ümidimin fevkinde çıkmıştır. Tiyatro mektebinin talebeleriyle ilk karşılaşmada edinmiş olduğum intibam pek de iyi olmadığımı gizlemeyeceğim. Fakat bu gençlerin mahdud bir zaman çerçevesi içinde gösterdikleri inkişaf, görgüsüzlükleri altında çok kuvvetli bir istidad saklı olduğunu isbat etmiştir.

Elimizdeki küçük miktarda ki talebinin az zamanda göstermiş oldukları inkişafa bakarak, Türklerin tiyatroya çok müstait bir millet olduğuna ve bu mesleğin memleketinizde istikbali parlak bulunduğuna kanaat getirdim. Talebelerimizin karak-

terlerinden de pek memnunum. Mesleki ciddiyet alıyorlar. İsmet İnönü, Türk tiyatrosu için yeti-şecek gençlerden kuvvetli bir karakter istediğini bilhassa tebarüz ettirmiş. Gençlerin bu te-

Mektepte çalışan tiyatro mütehassısı Karl Eybert

menniyi tahakkuk ettirecek surette kuvvetli bir seçiyeye sahip olarak yetiştireceklerinden hiç şüphe etmiyorum.

Bu çocuklar, devletin üzerlerine ihtimamla titredikleri ilk ak-törler olmaları için büyük bir mesuliyet yüklenmişlerdir.

Tiyatro hayatı iptidai bir halde olan bir memlekette ilk hareket olarak daha kolay bir yol da tutulabilir, ve işe ecnebi tiyatroları getirilerek de başlanabilir. Ben dört senedenberi her sene birer tiyatro mevsimini Arjantinde geçiriyorum ve ecnebi memleketlerdeki tiyatro hareketleriyle alakadaram. Bu itibarla biliyorum ki, bu kolay usul sakat neticeler vermektedir. Meselâ Arjantin 25 senedenberi en büyük yabancı truplarını ge-

tirtip seyretmekte ve sırf bu yüzden kuvvetli ve tamamiyle yerli bir tiyatroya sahip olmamaktadır. Bunun içindir ki Türkmenin daha güç yolu tercih etmesi, biraz zahmetli de olsa, milli tiyatrosunu kendi içinde, bütün ızırablarına tahammül ederek doğurması taraftarıyım.

Türkiye yabancı trupların gelmesi taraftarı olmadığım neticesi çıkarılmasın. Ben sadece, Arjantinde olduğu gibi, memleketin tiyatro ihtiyacını yalnız yabancı tiyatroların faaliyetleriyle karşılanmanın tehlikelerine işaret etmek istedim.

Türkiyede, hükümetin kas-tettiği sadece bir milli tiyatro kurmak ta değildir. Aynı zamanda kuvvetli bir tiyatronun tesiri altında her memlekette olduğu gibi kuvvetli bir sahne edebiyatının doğmasını ve büyümesini temindir.

Türkiyede opera sanatkarlığı ve bestekârlığı yoktur, çünkü opera yoktur. Mevcud olmayan bir şey için yazmak ve bestelemek de kimsenin hatırına gelmez. Bu itibarla, Türk operasını hazırlayacak olan mekteple birlikte, genç Türk bestekârları için yeni bir devir açılıyor demektir, aynı zamanda genç bestekârlar ve muharrirler, Türkiye'ye ithal edilecek olan büyük garp opera eserlerinden bu sahne vasıtasıyla çok şeyler öğreneceklerdir. Bu ithal hareketini mümkün kılmak için Maarif Vekâleti bir tercüme müşabakası açarak garp sahne eserlerini dilinize çevirtmek niyetindedir.

İsmet İnönünün, Türk tiyatrosunun en güzel türkçeyi öğretecek müessese olduğunu söyleyerek sahnenin dil bakımından ehemmiyetini takdir ettiğini iştirmek benim için büyük bir zevk olmuştur.

Şimdilik bu mektebin talebesini tiyatro kısmı için üç ve opera kısmı için beş senelik sıkı ve ciddi bir tedrise tâbi tutacağız. İlk bakışta uzun görülen bu müddet sanat kabiliyetlerinin tam inkişafı, sanat karakterinin teşekkülü ve bütün heveskârlık âlametlerinin izalesi için çok lüzumludur.

Türk basınının mektebimize gösterdiği çok memnuniyet değer alâka ve hassasiyet, ümid ederim ki, memlekette bütün sanat ve fikir elemanlarını bu dava uğrunda seferber edecektir.

Talebe ritmik bir dans dersi görüyor

YİRMİNCİ ASIR

Oğle yemeğini İstanbulda, akşam yemeğini Pariste yiyebileceğiz!

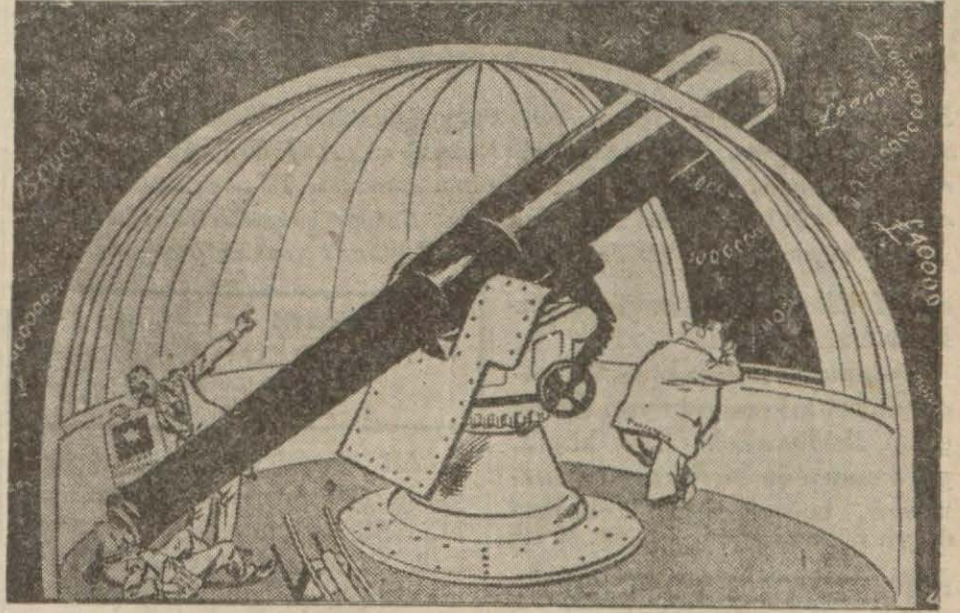
Amerikadan Atlas denizini geçen bir raketin ağırlığı 20 tonu bulacak

Yıldızlarda ve ayda dans etmeğe giden genç kızlar

Amerikalı Djons, evinin bahçesinde saatine bakarak sinirli, sinirli geziniyor ve geç kalmadığını zannederek sabırsızlanıyordu. Saat henüz sabah onu otuz altı dakika geçiriyordu. Halbuki, Djons öğle yemeğini Pariste yemek arzusunda olduğu halde ailesi efradı henüz evde toplanmamışlardı. Çünkü, raket ile aya dansetmeye giden Djons'un kızı henüz dönmemişti. Zengin Amerikalının şoförü yıldızlara gidip gelen raketleri idare etmesini çok iyi bilmektedir. Çünkü şimdiye kadar 10 defa aya, 20 defa da yıldızlara gidip gelen raketlerde şoförlük etmiştir. Şoför, öğle yemeğini Pariste yemek arzusunda olan Djonsu Atlantik denizi üzerinden Avrupaya götürüp getirecek olan raketi prova edip hazırlamakla meşguldür.

Muhterem okuyucular, şu yukarıda çizdiğimiz levhanın bir gün hakikat olacağına siz şimdilik belki de inanmamakta ve bunun ancak 1937 yılında hakikat olabileceğini söylemektesiniz. Maamafih, raket davası uğrunda yıllardanberi uğraşan ve muhakkak surette yıldızlara, aya çıkacaklarını söyleyenlerin çalışmaları karşısında, bu müşkülün de çok yakında hal olacağına insanın inanmaması mümkün değildir. Rakelerle aya, yıldızlara çıkma. Amerikadan Avrupaya, Paristen Şanghaya gidip gelmek isteyen mütefenninler tam on yedi hükümet içinde geceli, gündüzlü faaliyet sarfetmektedirler. Amerikadaki raket şirketi, iki yıl evvel ilk adımı atmıştır. Bu şirketin yaptığı otuz metrelik bir raket Amerikada Eteyin Ayınlandan atılmış ve saniyede 210 metre sür'atle Nevyok körfezine varmıştır. Bu kadar sür'at, ancak seslerin gidebildiği bir sür'attir. Bu ilk muvaffakiyet üzerine, raket işleriyle meşgul olanlara büyük bir cesaret gelmiş ve çalışmalar fazlaşmıştır. Mütehassıs âlimleri raket işlerinde en fazla meşgul eden cihet, raketlerde yakıtacak mayiler meselesidir. Bugüne kadar yapılan tecrübeler gazolinle ispiritin ve daha bir takım hususi mayilerin karıştırılmasından hasıl olan müvellidülhumuza sayesinde raketler tahrik edilmektedir.

Bu mayi, patlayıcı mayilere nisbetle on kere daha kuvvetli olup raketin içinde (motör) namı verilen hususi bir odacıkta yakılmaktadır. Maamafih, insanların öğle yemeğini Pariste, akşam yemeğini Şanghayda yiyebilecekleri güne

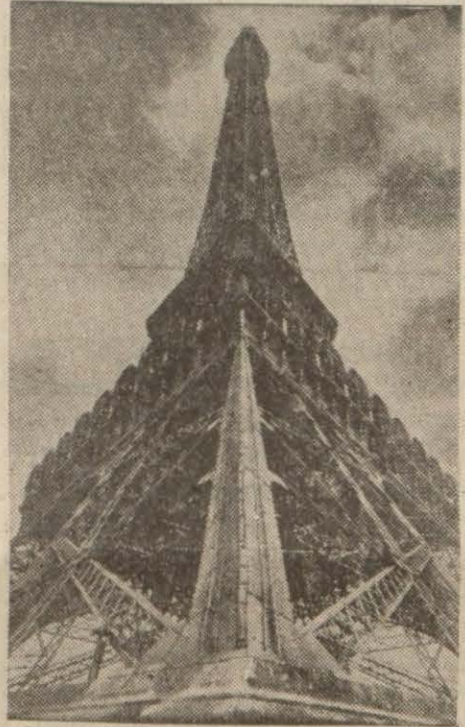

Vaşington

varabilmek için daha hayli müddet beklemek icap edecektir. Amerika, İngiltere, Almanya, Avusturya, Rusya, İtalya, Avustralya, Holanda ve Japonyadaki birçok â-

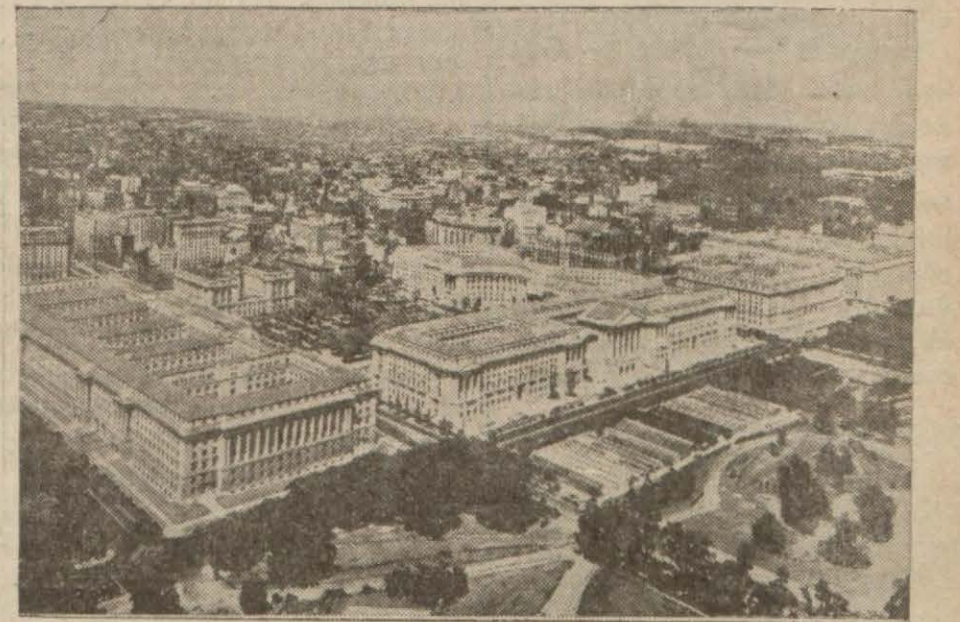
şılasmaktadırlar.

Doktor Robert Bodart ilk raket tecrübelerine 1909 senesinde başlamıştır. Bu zat, o zaman gazolin ve mayi müvellidülhumuza ile müteharrik küçük, küçük raketlerle tecrübeler yapmıştır. Diğer bir Amerikalı profesör olan doktor Eduart Pendrey de ömrünü raketlere hasretmiştir. Bu zat, Amerika raket şirketinin reisidir. En süratli raketi mühendis Djons Şesta imal etmiştir. Küçük bir memleket olan Avusturyada bile raketlerle uğraşan Herman Obert ve Paris işimdl namlarında iki mütehassıs vardır, ki bunlar da bu uğurda çalışmaktadırlar. Mütehassıslar sıcağa, soğuğa, tazyike mütehammil ve raketin imaline mahsus yeni bir maden bulmağa çalışmaktadırlar. Kimyagerler, bu madeni bulmak için bir çok kimya tecrübelerinde bulunmaktadırlar. Raketçiliğin terakki edememesine en çok mani olan cihet, henüz ragbet mazar olamaması ve para bulunamamasıdır. Bankalar, mali gruplar raketçiliğin uğruna para sarfetmekten çekinmektedirler. Çünkü, birçok kimseler aya, yıldızlara çıkabilmenin henüz bir efesane olduğu kanaatinde dirler. İlk

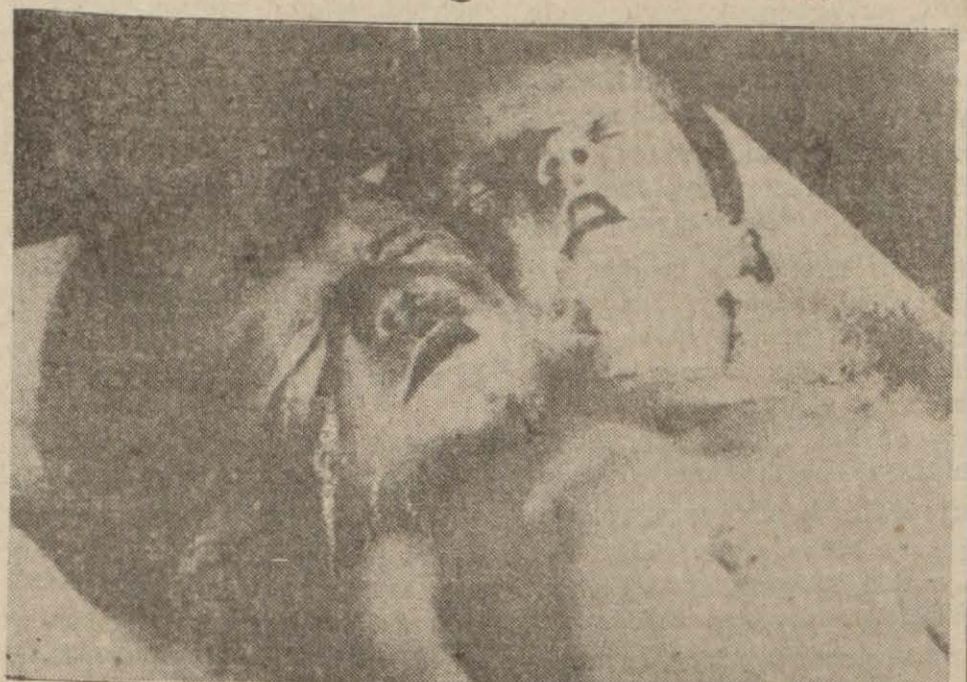
Paris

limler raket davası uğrunda geceli, gündüzlü çalışmaktadırlar. Fakat, çalışmaları esnasında para hususunda çok müşkülâtlarla kar-

Âlimler bize bu gayet istikbalî temin ile meşguldürler

İki başlı bir çocuk doğdu

Bu hafta içinde Napolide iki başlı bir çocuk doğmuştur. Bu çocuğun yaşayacağı şüpheli görülmektedir. Fakat çocuğu yaşatmak için doktorlar ellerinden geldiğ kadar çalışmaktadırlar.

önce aya ondan sonra da yıldızlara çıkmağı düşünen âlimler, bugüne kadarki uğraşmaları neticesinde havada 2000 metre yüksekliğe kadar raketler göndermeğe muvaffak olmuşlardır. Raketler balonlardan daha ucuza mal olmakta olup bulutların üstündeki hava cereyanlarına ait malûmat toplamaya daha elverişlidir.

Hiç bir tehlikeye maruz kalmamak şartıyla, insanlar raketler sayesinde gök yüzlerinin ötesine varabileceklerdir. Fakat ne zaman, yüz sene, iki yüz sene, beş yüz sene sonra mı?.. Burası meşhul... Hesap edildiğine göre, bir raketi Amerikadan Avrupaya gönderebilmek için yüz bin dolar sarfetmek lâzımdır. Aya gönderilecek bir raket yirmi ton ağırlığında olacak ve 4380 kilo yakacak mayi bulunduracaktır. Raketlerin lüzumsuzluğunu iddia edenlere, Rayt biraderlerin ilk tayyareyi imal ettikleri zaman uğradıkları istiskalı hatırlatmak kâfidir.

Üç komita

Makedonya komitacıları arasında 13 yıl

- 12 -

На внимание!

Съ Царски указъ № 720 отъ 1 декември 1933 год. им е разрешено да установятъ постоянното си местожителство въ България. Въз основа на това по силата на чл. 14 отъ закона за българското поданство придобиватъ правото да се ползватъ отъ всичките граждански права на страната, измежду които и свободата на печатъ, предадена въ чл. 79 отъ конституцията.

Bütün bu hercümerc içinde ve Bulgaristandaki Türkler komitelerinin tecavüzüne uğrar, kan ağlarken, (Yarın) cı Arif Oruç haini, Bulgaristanda ikamet edebilmek ve kanunu esasının 79 uncu maddesinden müstefit olmak hakkını iktisap ettiğini Bulgar gazetelerile ilân ediyor ve Bulgarca gazetelerde Türklük alehinde yazılar yazıyor.

olan felâketleri düşündükçe gözlerim kararıyordu...

Yanımdakilere birisi önümde, diğeri arkamda köyün dışına çıkıp, ilerliyorduk. İki köylü, yol kenarında bir kuzuyla yatmışlar, boğazlıyorlardı, onlara doğru döndüm. "Hey ağalar... Ali Ağa ya söyleyin biz gidiyoruz" dedim...

Ne ben yanımdakilere, ne de yanımdakiler bana hiç bir söz söylemiyorlardı. Artık köyün bir kaç yüz metre kenarında, demir yolu boyundaki binalara yaklaşmıştık. Önümdeki levhadan gideceğimiz binayı gözlerimle gördüm.

Önü bayraklı, dışı kireçle sıvalı alçak bir bina. Binanın içine girdiğim zaman Razgadda vaktile at cambazlığı eden bir partizanın kumandan sandalyesinde oturduğunu gördüm ve hayret ettim. Demek ki, partizanlar ışıklar ve havalisi aşayışının, idaresini, vaktile at cambazlığı eden bu adama vermişlerdi. Vaktile kahve ve sigaramı için bu partizan, oturduğu yerden bana, sert, sert baktı ve (Sen burada ne arıyorsun) dedi...

Bir küfür savurmayla da ihmal etmedi... Ben, eski aşinalığa, hemşeriliğe güvenerek yorgun vücudumu bir sandalyenin kenarına ilistirmek istedim, fakat, o, maiyetindekilere göz ucile işaret etti ve "ahm şunu, içeri götür" dedi...

Duvarları küflü, küçük pencere, dar ve mahzen gibi yerin içinde bir saat kadar kaldım, Ali ağa'nın gece bıraktığı sigaraları henüz bitirmemişim ki, koca kuşaklı, koca sarıklı, iri vücutlu, burma bıyıklı Ali ağa'nın kapıdan içeri girdiğini pencereden gördüm.

"Sabahlar hayır olsun be Arap oğlu, bizim odada bir misafir vardı, onu buraya mı getirdiniz" diye sorduğunu işitiyordum. Civanmert, saf ve mert Deliorman Türkünün hiç bir şeyden pervası yoktu... O, odasındaki misafirin ona haber edilmeden alımp götürüldüğüne kızmıştı... Beni tekrar kumandanın odasına götürdüler... Arap oğlu...

Bir Tecavüz

(Rodop) refikimizde okuduğumuza göre, Kırcalı'nın Köklemezler köyünde İkinci uçatık çavuşu Petko Ivanof bazı Türk kadın ve kızlarının namuslarına tecavüz etmiştir.

Mastanlı mütesarırı g. Katskofun şiddetle dikkat nazarını celp ederve mütecavizin derhal cezalandırılarak Adliyeye teslimini bekleriz.

Trakya komitesi Kırcalı, Eğridere, Paşmaklı, Yambol, ve Hasköy. havalisinde müthiş şenâatler irtikâp ediyordu. Resimde görülen ve o zaman (Deliorman) gazetesinde basılan (Tecavüz) başlıklı gaziden anlaşılabileceği üzere, Petko Ivanof namındaki Trakyalı çeteci, Türk kız ve karılarına tecavüze getiniyordu. Bizim eski (Mustafa paşa), şimdiki İsvilengrat'da doğmuş olan bu canavar Trakyalı ve Trakya komitesi azalarındandı...

Yazan:

M. Necmeddin Deliorman
Sofyadaki (Deliorman)
gazetesi başmuharri

lu Ali Ağanın karşısında küçüldüyordum. Ona minnettar olduğum belli idi... Ali Ağa, birer kahve getirtti, içtik ve konuşmaya başladık. Bu esnada, Arap oğlu dışarı çıktı ve biz Ali Ağa ile yalnız kaldık...

"Ali Ağa, ne yap, yap, bizi, Arap oğlu ile bir meyhaneye götürmeye bak" dedim...

Entarisinin önündeki cebinde bir saat asılı idi. Saatin olduğu yer elini uzattı ve beş yüz leklik bir banknot çıkarıp ceketimin cebine koyarken, bu, meyhanede belki lazım olur" dedi... Ben, Arap oğlunun içkiye meftun bir adam olduğunu daha Razgattan biliyordum. Elinden kurtulabilmenin yegâne çaresi, onunla kadeh tokuşturabilmekte olacağını düşündüm ve işi o vadiye dökme karar verdim.

Arabof bir partizandı, Ali ağa ve bilhassa Ali ağa'nın odasındaki kıyartılmış pifliler, hindiler, o n her zaman lazımdı ve kim bilir kaç yüz kere lazım olmuştu. Bundan ötürü, Ali ağa, oturmuş, söz söyleyişle, telif ve tekellüf bilmiyen atvirlare Arapoğlu üzerindeki nüfuz ve hakimiyetini istediği gibi istimal edebildiğini gösteriyordu.

Arabof dışarıda elini, yüzünü yıkayıp, içeri girdikten sonra, Ali ağa ayağa kalktı ve:

"Haydi Arabof, sen de gel. Ben misafire bir kahvaltı ikram edeceğim" dedi.

Bu telif karşısında Arabof durdu, düşündü. Ve iyi be Ali ağa amma, benim Razgrada telefon edip vaziyeti bildirmeliyim lâzım. Çünkü, her vere verilen telgraf emirleriyle nerede ele geçirilirse geçirilsin, bu arkadaşın tevkiif edilip Razgrada teslim edilmesi lâzım" dedi.

Ali ağa ise — "Sen, şimdi gel, biz, bir kahvaltı edelim. Telefon kolay" diye cevap verdi. Bu sözler, Arapoğlunun üzerindeki tesirini yapmıştı. Üçümüz, binadan dışarı birlikte çıktık ve kahvaltı edilecek yere doğru yürüme başladık.

Bir ahçı dükkânı önünde duraklıyan Arabof, geliniz, burada yemek yaparlar" dedi. Ali ağa ilerliyor ve hiç arkaya bile dönmeden:

— Buraya geliniz. Benim dostumun meyhanesi gibi hiç bir yerde yoktur. Sucuğu, pastırması, kebabi, şarabı hep ıslaktır" diyordu.

Hakikaten böyle imiş, öünde, "Balkanski" levhası asılı olan alçak tavanlı, dar uzun bir meyhanenin masalarının birisinin etrafında, üç kişi oturduktan sonra, bunu anladık. Zehir gibi acı olan

(Çuşka) biberleri ile birlikte, Deliormanın meşhur Bel pastımarlarını istahh, istahh ye diğke Arapoğlunun şarap biniğine karşı olan meftuniyeti daha çok artıyordu Bir kilo, iki kilo, okkalıkları durup dinlenmeden boşaltıyorduk. Ali ağa içmiyordu. Ona sık, sık kahve getiriyorlardı. Ben, içimdeki ölüm korkusuna beynimi hançerliyen heyecan ve ızdırabın tesiri içinde yalnız bir iki okka şarap içmek değil şarap fışları dibi girip çıkmış olsam yine sarı

(Devamı var)

Okuyucularla Baş başa

Sokakta toz Nereden gelir?

Aksarayda oturan Hakkı İsmail imzalı bir okuyucumuz yazıyor:

"İstanbul sokaklarının bozuk, kaldırımsız, yazın tozlu, kışın da çamurlu olduğundan şikâyet ederiz. Bu şikâyet bütünü İstanbullular haklıdır. Bir kaç gündür havalar iyi gidiyor, yine toz başladı. Yazın ne yapacağız, bilmiyorum. Fakat, sokakların tozlu olmasında bazı diğer âmiller vardır. Meselâ, bir çok şirketler, yahut müesseseler kaldırımları açıyorlar, sokağı kazıyorlar, yer altında boruları, kabloları düzeltiyorlar, yahut, başka işlerini görüyorlar. Sonra, yolu, kaldırımı gelişi güzel kapatıyorlar. Bu tamirat esnasında tabii bir çok taş, toprak yığımları bunun üzerinde kalıyor. Yolun, bu tamir gören kısmı, iyice kapanmayınca, temizlenip, süpürülmeince, şüphesiz etrafa toz yağdırarak bir menba oluyor. Günlere, o civardan geçenler, toz bulutları arasında gidip geliyorlar; artık tozun miktarına, rüzgârın sür'atine göre, o toz menbaı günlerce, haftalarca, hattâ bazan aylarca sürüyor. Bence, bu işin önüne geçmek kolay ve basittir. Alâkadarların nazarı dikkatini celbetmenizi rica ederim.

SON TELGRAF — Şehir sokaklarının bu hali hakikaten doğrudur. Okuyucumuza hak veriyoruz. Alâkadarların dikkat gözüne arz ederiz.

Sovyetler bir çelik duvar ördüler

[4 üncü sayfadan devam]

Ondan sonra toplamız ateş açar. Bu mesafede hiç bir tankın ona göre imal edilmiş olan toplamızdan kurtulmasına imkân yoktur. Bu suretle sahayı tamamiyle temizlemiş oluruz.

Düşmanın ağır topçusu yer altındaki istihkamlarımızı tahrip edemez. İstihdaf edilen hedefe vasil olma için, ağır bir düşman topunun en aşağı 200 - 250 obüs atması lazımdır. Bu suretle toptan da hayır kalmaz.

Tayyarelere gelelim. Düşmanın 500 kiloluk bombalar attığını farzetsek bile, yer altındaki istihkamlarımıza hemen iç bir zarar gelmeyecektir. Zehirli gazdan da korkmuyoruz. Kapılarımızı ve hava filtrelerimizi görüldünüz. Her taraf sımsıkı kapanır ve biz içerideki havayı bilkimya tasfiye ederiz.

Erzak ve cephaneye ihtiyacımız mebzul olduğu için, mukave metimiz uzun müddet sürer. Hattâ düşman istihkamlarımızda birini zaptetse bile, arkasından yeni bir istihkama karşılaşıp ve taarruzunu tekrar etmek mecburiyetinde kalacaktır.

Yukarıya çıktık. Şimdi bu geniş tarlalarda ve kırlarda hemen her taşın veya ağacın dibinde bir pusu kurulmuş intibah için dediyim. Yürürken, kim bilir kaç gözün bütün hareketimi takip ettiğini biliyordum.

Nihayet erkânıharbiyenin bulundugu yere gittik. Burası da yer altında! Fakat bütün modern kontrolü burada bulabilmisiniz. Salonlar, banyo salonları, kütüphaneler, telsiz telgraf istasyonu, telefon, mutfak ve sair ve saire... Yeraltı müdafaaının bütün nabzı işte burada işlemektedir.

Yukarısı sema, ortası tenha kırlar, fakat aşağısı maazalilah!

Umumî Yerlerde Türkçe

Vilâyet mütealeasını Parti merkezine bildirdi

Dahiliye Vekâleti İstanbul umumî yerlerinde Türkçe konuşulması hakkında vilâyetin mütealeasını sormuştu. Vilâyet cevabını Ankara parti merkezine göndermişti. Bu hususta lâzım gelen tedbirler yapıldıktan sonra, icap eden emirler verilecektir.

HİKÂYE

ZAVALLI NECLÂ

(4 üncü sayfadan devam)

lecek evden kaçmış gibi olurum isterseniz siz gidiniz anneciğim dedi.

Süheylâ Neclânın çok samimi arkadaşları ve uzaktan da Celâlin akrabası oluyordu. Bu kız tezesinin düğününde Neclâ ile Celâli tanışmıştı. Celâl ticaret mezunlarından Merkez Bankasında çalışan uzunca boylu esmer güzel bir genç fakat güzelliği nisbetinde çeşit kızlarla alâkadar olan bir çocuktur. Zavallı Neclâ sevginin sırrını bilmeyen sevimli, elâ gözlü sarı saçlı sakin bir kız.

Neclâ Celâli çok sevmiş ve bağlanmıştı ona. Tecrübesizlik yüzünden birden kapılmış, onun her sözüne inanmıştı. Aşka susan gönüllü günlerce yanımsız aldandığını pek geç anlamıştı. Halbuki Celâl iki ay se-vererek konuşmuştu; öyle sevgi gösterdi ki mektup belki gitmez diye randevileri telgrafla verirdi. Sonra sekiz ay arası mektup gönderdi. Fakat tamamiyle ihanet ettiği zamanlarda üç aya yakındı. Tam gitme gününde çektiği telgraf Neclâyı görmek istediğinden değil kendisinin İstanbuldan uzaklaştığını bildirmek ve ona kalp yarasını kanaat vermek içindi. Bu uzaklaşış Neclâyı çok üzdü. Çünkü o İstanbulla inince sevgilisinin müsait zamanlarında nerede dolaştığını Süheylâdan öğrenir, oralarda gezinti yaparak Celâle tesadüf ettiği vakiydi...

Dirayet Hanım gideli çok olmuştu. Neclâ bahçenin en ucunda denize doğru bel bükten geniş gövdeli top çamın altına şezlongunu koydu ve yaslandı. Tahayyülât daldı. Bütün iç acılarına birer suret vermiş onları artık öldürmeğe çalışır onlarla cenkleşirken.. bahçe kapısı vuruldu. Posta.. Bayan Neclâ...

Neclâ çığmı gibi yerinden fırladı kapıyı açtı hemen mektuba baktı. A.. Celâlin yazısı dedi. Her zamanki gibi postacının bahşışını vermek için içeri koştu aklına nereden geldi merakile acele on kuruş aldı geldi. Silik vurulan damganın Sivas olduğunu anladı. Titrek eli ile parayı verdi. Postacı kapıdan çıkmadan mektubu açtı. Celâl hitabe yerine yanan bir ateş parçası koymuştu. Sıçrayan bir kıvılcım onu sanki tutuşturmuş güneşten penbeleşen benzi kıpırmızı olmuş artık okuyamadı. Çıkan alevleri belki söndürür diye doğru mutfaka koştu tekerrar yüzünü yıkadı, dökülen sular içinde göz yaşları da karıştı. Yukarıya koşup saate baktı. Saat üç olmuş nerdeyse annesi gelir bari onu karşılayayım diye giyindi ve hazırlandı o uğursuz mektubu çantasına koydu, evden çıktı.

Hazin bir ölüm

Diş doktoru Erduran vofat etti

Kıymetli bir diş doktorunu kaybettik. Abdülvahap Erduran, askerlik hayatını önyüz başılığa kadar tertemiz bir sicille eda ettikten sonra emekliye ayrılmış ve çok sevdiği dişçilik mesleğine kendini vakfetmiş dürüst, çalışkan ve bütün bildikleri ve tanıdıkları üzerinde geniş bir sevgi uyandırmış güzide bir zat idi.

Askerî tıbbiye mektebi müdürü general Suphi Bakarın eniştesi olan Erduran mekteplerde çalıştığı müddetçe binlerce memleket evlâdına bakmıştır.

Merhumun cenazesi evvelki gün Zükür hastanesinden kaldırılmış ve yüzlerce sevenlerin, "alebesinin elleri üzerinde Tophaneden romorkörle Harem iskelesine naklolunmuştur.

Orada bekleyenler ve İstanbul gelenlerin omuzlarında Selimiye camiine naklolunmuş, namazı kıldıldıktan sonra Karacaahmette aile mezarlığına defnedilmiştir.

Eniştesi General Suphi Bakara, karesi avukat Hüsamettin Ahmet Erduran'a ve kederli arkadaşlarına, ailesine aynı keder ve teessirle taziyet beyan ederiz.

Eski İstanbul batakhaneleri:

KUMAR..

Yazan: M. S. ÇAPAN

Barbut kahvehanelerinin devamlı müşterileri arasında esrarengiz insanlar çoktur

- 12 -

Hamza begin mensup olduğu Haran Hamidiye süvari alayı

Zar nedir? Kaç türlü zar vardır? Hangileri doğru, hangileri hilelidir?

Hani şu tavlâ oynadığımız altı köşeli kemik parçasını bilmiyen var mıdır?

Zarların, (aşık) büyüklüğünde olanları da vardır. Yerli zar, yalnız kemikten yapıldığı halde, Avrupa'dan getirilenlerin hepsi bağadan, bir nevi madenden yapılmaktadır. Kumarbazlar arasında Avrupa zarı makbul değildir.

Tavlâ, gülbahar, çebebi ve mahpus gibi zarlı oyun oynayanlar, zarın yalnız bir adı olduğunu zannederler. Halbuki, zarın birçok adları vardır. Sayalım:

İzmir, Karagöz, havai, kırpık, ters, her tarafı bir, arnavut zarı... Bunlar hileli zarlardır. Arnavut zarından başka... Bazılarının kenarları eğe ile törpülenerek, bazısının, siyah benek yerlerinden gayet ince makabla açılan deliklerin içine «cıra» aktularak yapılır. Her tarafı bir zar, altı tarafı da «şes», «beş», «se» yahut «yek», «dü», «cihar» olarak yapılır. Bugün, bu çeşit zarla oynayan «işçi» yoktur.

Yirmi beş otuz yıl evvel, barbut hırsızlığı, zar hilekârlığı bugünkü kadar tekâmül (!) etmemiş olduğu için, bir takım safdillerin böyle zarlarla paralarını alırlar, çalarlar.

Bunun bir de hikâyesi vardır, uydurma değil, hakiki bir vak'a'dır. Anlatayım:

İkinci Abdülhamit zamanında Urfada teşkil olunan Haran Hamidiye süvari alayı zabıtlarından Hamza efendi barbut meraklısı bir adamdır. Her yıl, alaydan izin alarak İstanbul'a gelir, Galata balozlarında, Beyoğlu kafesantalarında kafayı tutar, eğlenir.

İçki meraklısı idi. Her akşam küp gibi olurdu. Kan-tocu kadınlara bayılırdı. Hamza bey ne zaman, Galatada (zorba) -nın balozuna gelse, daha merdivenlerden çıkarken, kızlar hemen onun çok sevdiği şarkıyı okumaya başlardı:

Lilo, lilo, lilo..

Gerdanda çifte de beno

Alaca çorapların

Ben verdim parasını!

Hamza, eğlence âleminde gürültü, patırtı da çıkarır, adam döğör, arada kafa, göz yardığı da olurdu. Hafiyeler bu taşkınlıklarını hemen Abdülhamide jurnallarlar, fakat padişah bunlara aldırmaz, her yaptığımıza göz yumardı. Bunun için, bulundugu, gezdiği, eğlendiği yerlerde, herkes ondan korkardı.

Abdülhamit, basit, cahil bir adamın, bu rezaletlerini niçin hoş görüyordu?..

Bunun cevabını istibdad devrinin kötü, uğursuz, münasebetsiz bidatlerinde, kanlı idareciliği sisteminde aramak lâzımdır.

Hamza efendinin rakıcılığından ve kadın severliğinden başka, bir de:

— Kumar hastalığı!

Vardı. Hele barbut oyununa çok bayılırdı. Hergün bir barbut kahvesinde zar salları, İstanbul muhtelif semtlerindeki bitirimleri dolayış dururdu. Barbut kahvelerinde oyun oynamadığı günler, kahvelerde tavlâ oynamaya bayılırdı.

Zamanın meşhur kumarbaz ve fendbazlarından (Tırnakçı Rifat) Hamzanın oyun merakını ve paralı bir oyuncu olduğunu duymuş, arkasından takip ediyor, sırasına getirip soymak için plânlar hazırlıyordu.

Tesadüf, ona yardım etti. Bir gün, Şirketi Hayriyenin Boğaz'ci iskelesinde meşhur koltukcu Reşidin tuttuğu gazinoda Hamza beyle karşılaştı, ahbab oldu. Hamzanın — Bir parti tavlâ yapalım mı?..

Teklifini nazla, fakat için için sevinerek kabul etti. Bir günüş meciidiyesine oynamaya başladılar. Üç beş saat süren oyun neticesinde Rifat, Hamzadan: — 10 altın!..

Aldı. Ve oyundan kalktı. Fakat Hamidiye süvari alayı zabiti:

— Olmaz, hepsine bir (11) ya-palım. Ya on lira daha alırsın, yahut zararımı kurtarırsın fit o-luruz!

Diyerek onu bırakmadı. İstersen oynama?.. Hamza b.y bul.. Çekti mi vurur, vurdu mu Ja ona birşey olmaz, doğru Urfa dağılarında soluğu alırdı. Sonra yağlı bir müşteri idi, kaçırma da gılmezdi?

Oynamaya başladılar. Rifat cıvalı zarla oynuyordu. Kaybetmesinin imkânı yoktu. Hamza şüphelemesini diye, arada ona da oyun veriyor, kazandırıyor.

Nihayet: — On ona!.. Geldiler. Oyunun bitmesine bir oyun kaldı.

Son oyuna başladılar. Rifat zarın «tekini koşmuş» kerizinde devam ediyordu. Fakat bazı kerte'ler geliyordu ki, zarın aldattığı oluyordu.

Bazı zamanlarda da zar Hamza beye yar oluyor, şans, ona kazandırıcı sayılar attırıyordu. Maama-fih, bütün bunlara rağmen, şans altı etmek, Rifatın elinde idi, ve hazırlıklı bulunuyordu.

Sıra pulların toplanmasına geldi. Hamzanın, «şes» «beş» hanesinde birer pulu kalmıştı. Rifatın da «yek» evinde bir pul..

Zarlar Hamzanın elinde idi. O atacaktı. Fakat yarar:

— Şes, beş!.. Gelirse...

Zarın tekidolu, öbürü de harbi olduğu için, dolu zar aldatır, harbi zar da bağlarsa, bütün emekleri boşa gidecek on altını kazanamayacaktı. Rifat, bunun için, hemen öbür zarları aldı, yerine bir tarafı «şes», öbür tarafı «dü» lü zarları ustalıkla «kavango» etti.

Hamza zarları salladı, salladı attı:

— İki bir! Geldi. Fakat Hamza: — Şes beş!

Diye pulları topladı: — Kazandım, fit olduk! dedi.

Rifat ısrar etti, isyan yoluna saptı. Hamza ehemmiyet vermiyerek dayandı:

— Hayır, hayır! iki bir değil, şes beş!

Rifat, baktı olacak gibi değil, fazla ısrar etse dayak yiyeckti. Bir de seyriceilerin şehadetine baş vurdu, onlara zarın ne olduğunu sordu.

Bazısı: — Görmedim!

Bazıları da: — Vallahi farkında değilim! (Devamı var)

"Meşhur David Paşa Hazretleri!,"

"Tıbbi adli,, de gece yarısı bir emir: "Elbiseleri çıkarın, yırtın ve pencereden atın!,"

Bugün ne? Perşembe! Atın bunu içeri!
Bugün ne? Cuma! Bırakın çıksın dışarı!

David paşa, Salıpaazarı banyosunda köylü arabası

Galatanın paşası, Tıbbi Adli'nin baş belası ve Mazhar Osman'ın en birinci dostu «Deli Davit» i eğer tanımıyorsanız okuyun bu yazıyı: Onu, sık sık Beyoğlunda, her gün öğleden evvel Galatada öğleden sonra Balıkhane ve sene de bir defa da Hahamhanede görebilirsiniz. Üzerinde çeşit çeşit, renk renk tenekelerden nişanlar ve boyunda okkalarca ağırlığında zincirler vardır. Yanında küçük bir fino köpeği gezer, fakat köpek yalnız değildir. Dört tekerlekli küçük bir tahta arabayı çeker.

Onu böyle görünce zincirini koparmış, tımarhaneden kaçmış zannedersiniz. Fakat kendisiyle konuşursanız, bana şu anlatıklarını size de anlatır:

— On beş sene evvel İzmirde Duda isminde bir kadınla seviştim. Fakat Duda beni aldattı, on öldürdüm. Amma kadın bana büyük yapmıştı. Delirdim ve tımarhaneye geldim. Sonra akıllandım ve tımarhaneden çıktım. Amma rahatı da delilikte buldum. Mazhar Osman'ın 12 senelik müşterisiyim. Fakat Mazhar Osman da dahil İstanbul bütün akıllıların her zaman imtihan olmuştur! On iki sene 120 defa tımarhaneye girdim, çıktım. Son olarak üç ay evvel girmiştim. Polislerle kavga et-

tim. Buyurun Tımarhaneye dediler. Tabii adamı evvelâ Tıbbi Adliye gönderirler. Tıbbi Adli raporu verir eline, yallah Mazhar Osmana! İşte son defa idi. Tıbbi Adli de daha on sekiz deli vardı Gece yarısı delilerle konuşuyorduk. Deliler bana dediler ki:

— Bize, deli saçması öğret!
— Dinleyin arkadaşlar, dedim.

Bütün camlar kırılacak! yataklar, yorganlar param parça edilecek, elbiseler çıkarılacak, yırtılacak ve pencerelerden sokağa atılacak. Ondan sonrası kolay!

Deliler dediklerimi yaptılar, elbiselerini soydular; yırttılar. Pencerelerden atıldılar. Ben de dahil çırpıplak kaldık. Jandarmalar geldiler, beni ayrı bir odaya aldılar, sabahleyin hepimiz çırpıplak, bir otomobile bindik. Tımarhanenin yolunu tuttuk.

Tımarhanede Mazhar Osman beni tanımadığından geldi ve sordu:

— Sen kimsin?
— Saçma mı istersin, dedim, hakikat mı?
— Söyle dedi, ne söylersen!
— Ben, dedim, İngiltere açığında 28 milyon kazık üstünde oturan meşhur Davit Paşa Hazretleri! Mazhar Osman tekrar:

— Doğru söyle dedi!
Saçmalar aynı olacak. Çünkü akıllı olduğun bundan belli olur!
— Kalamış açıklarında denizin ortasında 9 direk üstünde kırmızı köşkte oturuyorum, dedim.

— Kaç yaşındasın?
— 1050 yaşındayım.
— Sana ne derler?
— Tımarhanenin paşasıyım. Koşuşlar benimdir. Kimse karışamaz. Ben sizin askerinizim. Siz de benim uşağımınız!

Mazhar Osman gidiyor. Ben günlerce Tımarhanede kalıyorum. Bir gün 10 uncu koğuştan Doktor Rüştü beni çağırıyor!

— Davit daha akıllanmadın mı? diyor.

— Hayır, diyorum. Gece uyku ilacı veriyorlar. Sabahlara kadar abdesthane aralığında delilerle dens ediyorum!

Bir kaç gün sonra Mazhar Osman beni çağırıyor. Taburcu edecek fakat akıllanıp akıllanmadığını anlamak istiyor:

— Bugün nedir? diyor.
Götürü pazar bir saçma atıyorum.

— Perşembe!

Mazhar Osman emir veriyor:

— Atın bunu içeri!

Meğer o gün perşembe değil, çarşamba imiş!

Bunun üzerine Mazhar Osmana:

— Dinle! diyorum; ifademizi düğün vereceğim! söyleyeceklerim mühimdir. Dediklerimi yapmazsanız dünya politikası bozulur!

Sonra dünya altüst olurken ben kimseye metelik vermem. Ve kim seden de korkmam!

Fakat Mazhar Osman dinlemiyor. Arkasını dönüp gidiyor. Ben daha bir kaç gün kalıyorum, tâ ki, cumma gününe: «Cuma!» deyin-ciye kadar.

Davidin boynundaki zincirler ve göğsündeki nişanlar resmi kıyafetidir.

Ben Davide soruyorum:

— Her gün böyle mi gezersin?
— Hayır, bayramdan bayram! Bayram ne zamandır?
— İki günde bir.
— Niçin?
— Hızlılar öyle emrediyorlar?
— Zincirler rahatsız etmiyor mu?

— Altı okka ağırlığındadır. Amma rahatsız olmam. Onlarsız gezemem.

Davit birdenbire:
— Madam Flora! diye sesleniyor.

Kuyruğunu sallıya sallıya küçük köpek kucağına çıkıyor.

— En iyi arkadaşım budur benim - Davit diyor - Onun arkasına arabayı takarım, her yeri beraber gezeriz, para toplarız.

rilmiş bir tehdit mektubu aldı ve bu mektubu size okudu. Hattâ o kuduktan sonra, bir kere de göz gezdirmeniz için size verdi. Sonra yine sizin gözlerinizin önünde, çelik kasanın bir çekmesini açtı ve mektubu içeriye koydu.

Yunanlı yine gülümsüyerek, başını salladı.

— Yanıldığınızı zannediyordum, dedi, ben Leksman'ın bir mektup aldığını iyi hatırlıyorum. Fakat bu mektubu ne bana okumuştur, ne de okuyayım diye bana vermişti.

T. X. in gözleri ufaldı, sesi maddenileşti ve daha sertleşti.

— Eğer bir sırası gelirse, Leksman'ın aldığı mektupta neler yazıldığını bilmediğinize yemin edebilirsiniz.

Kara gayet sakin bir tavırla cevap verdi:

— Elbette!

— Vassalaro'yu bir haftadanberi görmediğinize de yemin edebilir misiniz?

— Tabii!

— Daha açık söyleyeyim. Yani

Röportajı yapan:
Abdurrahman Ş. Lâç

— Hahamhaneye gider misin?
— Senede bir defa! O gün bana beş lira para, dört paket hamursuz, on beş yumurta verirler. Bir daha uğramam. Görüyorsunuz ya ben Türkçeyi ne güzel konuşuyorum. Müseviler de benim kadar düzgün konuştukları zaman hahamhaneye her gün gideceğim.

— Başka iş yapar mısın?

— Çok! Paraya ihtiyacım çok - tur! Yalnız köpeğim günde otuz beş kuruş yer. Öğleyin on beş akşam da yirmi kuruşluk yemek yediririm. Gece karnı doymazsa havalar. Ve oturduğum yerin komşuları beni kovarlar. Çünkü oturduğum yere para vermem. Şimdi Galatada Aynalı sokak 6 numaralı Ev - kaf apartmanında oturuyorum.

Balıkhane de gelirim var. Orada balıkları beklerim. Balıklar bana birer balık verirler. Günde 2 lirayı doğrulturum. Fakat hava lodos oldu mu; para yok! Poyraz oldu mu cepler dolu! Balıklar poyrazda denizin üstüne çıkıyorlar, lodosta denizin dibine kaçıyorlar. Balıklar da hava alıyor, ben de.

Davit birdenbire bir resim çıkardı ve yalvardı:

— Aman sizden bir ricam var! Şu çocuğu görüyor musunuz, benim yanımda idi. Adı Afyonlu Mahmuttu. Odanın kilidini kırdı. Otuz altı lirayı ve dört adet deli raporunu çaldı, Afyona kaçtı. Polise haber verdim. Polis arıyor. Kumzum gazeteye ilân koyun, onu getirene beş lira vereceğim. Hattâ 36 liradan vaz geçtim. Yalnız deli raporlarım gelsin yeter!

— O kadar kıymetli bu raporlar?

— Elbette! Tıbbi adli diyor ki; raporları satın Davit! Başka rapor alamazsın bizden! Halbuki ben deli raporum olmadan duramam! Mazhar Osmanın karşısına ne yüzle çıkarım!

David paşa yarı resmi kıyafetle

David paşa yarı resmi kıyafetle

David paşa yarı resmi kıyafetle

Lehistanı idare edenler

Leh ordusu Erkânı Harbiye Reisi kimdir?

Mareşal Smigli Ridz aynı zamanda ressamdır ve filsoftur

Mareşal Smigli Ridz Napolyonun büstü önünde

936 temmuzunun 13 nde Lehistan kabinesi şöyle bir karar vermiş ve bu kararı Leh milletine tebliğ etmişti:

«Cumhurreisinin mesai arkadaşlarından ve vatanın başlıca müdafi olan general Edvar Smigli Ridz, cumhur reisi tarafından hükümetin en yüksek şahsiyeti olarak tanınmıştır.»

Aynı yılın ikinci teşrin ayının 11 inde general mareşallığa terfi edilmişti.

Mareşal Smigli Ridz, bu suretle terfi etmişti. Şimdi Lehistan erkânı harbiyesinin reisi olan bu zatın manevi terfii ise 1915 eylülünde bizzat Pilsudski tarafından tasdik edilmişti.

Mareşal Pilsudski neşrettiği bir emirname de şöyle söylüyordu: «Kumandanlığı kaymakam Smigli, Ridz'in tecrübeli ellerine tevdi ediyorum. Benim ona olan itimadım kadar, sizin de ona karşı itimadınız olduğuna eminim.»

Smigli Ridz yalnız cesur bir asker ve bir polisin şefi değildir.

Krakova güzel sanatlar akademisinde resim, Jagellon üniversitesinde felsefe tahsil etmiştir.

Umumi harpte kendi lejyonelerinin başında, son derece kanlı bir muharebe esnasında harp sahnesine bakmış ve şunu söylemiş -

rum.

— Evet, iyi söylediniz, dedi, beni tanıdınız. İsmim Meredith'tir. Fakat ben sizin gibi sık sık isim değiştirmiyorum.

Kara'nın gözlerinde çıkan bir ışık, polis memuruna bu sözünde de isabet ettiği kanaatini vermişti.

Kara dedi ki:

— Ben artık gidiyorum, buraya madam Leksman'ı görmeğe gelmişim. Fakat bir polis memuru ile karşılaşacağımı hiç tahmin etmiyordum.

T. X. de ayağa kalktı ve bir sigara yaktı:

— Azizim Kara, dedi, hayatımızda bu çeşidden daha bir çok sürprizlerle karşılaşacağımızı dahil hesap edersiniz elbette!

— Anladım.

— Yani demek istiyorum ki, karşınıza daha hiç ümit etmediğiniz bazı insanlar çıkabilir ve bu insanların da polise mensup olmaları çok muhtemeldir. Şunu da söyleyeyim: Leksman'ı kurtarmak için iki delil lazımdır: Bunlardan birinin sizin yandığını pekâlâ bildiğiniz

tır: «Ne güzel manzara!»

Londrayı ve Parisi ziyaretleri esnasında gezmediği müze bırakmamıştır. Boş zamanlarında resim yapar. Felsefeyi de ihmal etmemiştir. Bergsoncudur. Kendisi gibi Bergsen'un felsefesine düşkün olan Fransız generali Camlenin dostudur.

Msr. Smiglo Ridz, bazan kalemi eline alır, dostu ve muharebe arkadaşları gibi yazı yazar. Lehistan lejyonları hakkında yazdığı «hatıralarım» ve Lehistan askeri teşkilatı hakkında yazdığı «P. O. W.» adlı iki eseri vardır.

Mareşal bu ay elli yaşına girmiştir.

Yeni tayin edilecek Valiler

Dahiliye Vekâleti yakında karar verecek

Münhal bulunan bir çok valilikler vardır. Dahiliye Vekâleti buralara kimlerin tayin edileceği hakkında tetkikler yapmaktadır. Yeni tayin edilecek valiler ve değişiklikler hakkında, Vekâlet yakında kararını verecek ve tayinler listesi neşredilecektir. Muhtelif münhal vilâyetlere tayin edilecekleri hakkında çıkan şayialar asılsızdır. Henüz kat'i bir şey yoktur.

mektuptur.

— Olabilir.

T. X. masanın üzerine doğru eğildi.

— Onu da biliyor muydunuz?

— Evet, birisi bana söyledi ama, kim söyledi bilmiyorum.

T. X. kısa kesti:

— Bu da yalan! dedi. Onu madam Leksmandan ve benden başka kimse bilmiyor.

Kara bir taraftan eldivenlerini geçirirken dedi ki:

— Demin bana mektubu yakıp yakmadığımı sormuştunuz?

— Hayır, mektubu değil, zarfı yakıp yakmadığınızı sordum.

— Peki, bahsettiğiniz öteki delil nedir?

— Tabanca! Vassalaro'nun Leksmanı tehdit ettiği tabanca!

— Bu noktadan da size faydalı olabileceğini zannetmiyorum. Şube müdür muavini Kara'yı otomobilene kadar teşvi etti. Dedi ki:

— Bakıyorum ki, şoförünüzü değiştirmişsiniz. Acaba neden?

(Devamı var)

Polis romanı: 12

Karanlıkta bir ışık

Muharriri: Edgar Valas
Çeviren: Muammer Alatur

— Anlayıp anlayamamanızın pek o kadar ehemmiyeti yoktur. Yalnız müsaade ederseniz, sizden bir şey soracağım. Leksman mektubu aldığı zaman siz buradaydınız. Çünkü biz Leksman'ın öldürdüğü alacaklılarından mektup aldığını biliyoruz. Hizmetçi kadın da, postaacı da Leksman'ın bu husustaki ifadesini teyit ediyorlar.

— Evet, doğru söylüyorsunuz. Mektubu aldığı zaman, ben buradaydım.

— Hattâ Leksman'ın aldığı mektup esmerimtrak ve kalınca bir kâğıda yazılmış olduğunu da biliyoruz.

Kara biran tereddüt eder gibi oldu.

— Doğrusu ben mektubun ne rengine, ne de içinde neler yazıldığına merak etmedim.

— Allah Allah, işte bu tuhaf! Halbuki ben merak ettiğinizi zannediyordum. Zarfı yakan siz değil misiniz?

Kara şaşırıldı:

— Ben hiç bir zarf yıktığımı hatırlamıyorum.

T. X. kat'i cümlelerle konuşuyordu:

— O halde Leksman bu mektubu size okuduğu zaman...

Yunanlı kâğıtlarını kaldırdı:

— Siz hangi mektuptan bahsediyorsunuz? ben bir defa onu anlayamadım, dedi.

— Leksman bir gün burada Vassalaro tarafından kendisine gönder-

BASURDAN YALNIZ HEDENSA

İle ameliyatsız kurtulursunuz. Basur memelerini söndürür, mahveder, kanı, ağrısı derhal keser.

SİNİRE ÇARPINTIYA NEVROL CEMAL

Emsalsiz ilaçtır. Hafakana, teessürle bayılanlara 20 damlası hayat verir. Evlerinizde mutlaka bulundurunuz.

ROMATİZMAYA ÇARE PİMANOL

Üşümekten gelen arka sancılarını, siyatik, bel ve diz ağrılarını derhal geçirir. Vücudu kızdırır.

ADEMİ İKTİDARA ANCAK FORTESTİN

İle çare bulursunuz. Bel gevşekliğini geçirir, vakitsiz ihtiyarlıyalara gençlik ve dinçlik verir. Yalnız ismine dikkat.

Bu yaşta böyle
GÜLEBİLMEK İÇİN
ŞİMDİDEN BİRİKTİR

TÜRKİYE ZİRAAT BANKASI

Türk Hava Kurumu BÜYÜK PİYANGOSU

Şimdiye kadar binlerce kişiyi zengin etmiştir.

6 ıncı keşide 11 - Nisan - 1937 dedir.

Büyük ikramiye **200.000** liradır.Ayrıca: 40.000, 25.000, 20.000
15.000, 10.000 Liralık ikrami-
yelerle (50.000 ve 200.000)
liralık iki adet mükâfat vardır..**Dikkat: Bilet alan herkes 7 - N I S A N -**
937 günü akşamına kadar biletini
değiştirmiş bulunmalıdır.Bu tarihten sonra bilet üze-
rindeki hakkı sakit olur..

Yeni neşriyat

SIYASAL BİLGİLER - MÜLKİYE

Her ay muntazaman intişar eden siyasal bilgiler (Mülkiye) mecmuasının 71 inci sayısı değerli yazılarla çıkmıştır. Mün - derecatı arasında «İnkılâb idea - lojisi ve ekonomik şartlar», «A - merikada plânlı iktisat tecrü - besı», «Maliye sistemleri», «Pa - muk işçisi», «Ekonomiler ve paralı», «İçtimai sigortalar» i - simli etüdler bulunmakta, ayın siyasası ve bibliyografyası ya - pılmaktadır.

UYANIŞ — Bu siyasa, bilgi ve sanat gazetesinin 431 — 2116 numaralı sayısı çıkmıştır.

Okul Kızı

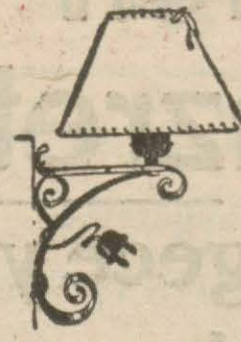
Okul Kızlarının yıllardır bekle - dikleri biricik kız mecmuası 1 Nisanda çıkıyor

YENİ ÇIKTI

Tahtları Deviren Çocuk

Yazan: İskender Fahreddin

Bu nefis eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

ZARAFET DEĞİŞİKLİK

Asrî parşömen abajurlu
elektrikli divar

LÂMBALARI

Kordonu, fişi, ve 60 Wattlık lâmbasile

Peşin 295 Krş.

SATIŞ de

Tel. 44963

Şubeleri: Beyoğlu, Tünel Meydanı
İstanbul Beyazıt, Elektrik Evi
Kadıköy Elektrik Evi İskele cad.
Üsküdar İskele geçidi
Büyükdada İskele meydanı

ADEMİ İKTİDAR

ve BELGEVŞEKLiĞİNE KARŞI

HORMOBİN

Tabletleri Her eczanede arayınız. (Posta kutusu 1255 Hormobin) İst.

Dr. Hafız Camel

(LOKMAN HEKİM)

Dahiliye mütehassısı

Pazardan başka günlerde öğle - den sonra saat (2.5 tan 6 ya kadar İstanbulda Divanyolunda (104) nu - maralı hususî kabinesinde hasta - larını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah «9.5 - 12» saatleri ha - kiki fıkara mahsustur. Muayene - hane ve ev telefon: 22398. Kışık telefon: 21044.

Dahiliye mütehassısı

Dr. Ali Rıza Sağlar

Beşiktaş Tramvay Durak Hastalarını hergün öğleden sonra kabul eder.

Dans profesörü

Parisin 1937 senesinin yeni dans figürlerini öğrenmek isteyenlere müjde

Beyoğlu İstiklâl caddesi Türkuaz dans dershanesinde Kemal Sami Bayere müracaat. Hergün sabah ondan akşam dokuza kadar ders - hanesi talebelerine açıktır.

Fransız tiyatrosu operet kısmı

15 - 3 - 1937 Pazartesi günü

Akşamı saat 20,30 da

S A Z C A Z

Yazan: Ekrem Reşit

Müzik: Cemal Reşit

Pazar günleri 15,30 da Matine

RADYO

BUGÜNÜN RADYOSU

Öğle neşriyatı:

Saat 12,30 plâkla Türk musiki, 12,50 Havadis, 13,05 muhtelif plâk neşriyatı, 14 son.

Saat 17 inkılâp dersleri Üniversi - tetden naklen Recep Peker tarafın - dan, 18,30 plâkla dans musiki, 19,30 çocuklara masal I. Galip Tarcan ta - rafından, 20 Rifat ve arkadaşları tarafından Türk musiki ve halk şarkıları, 20,30 B. Ömer Rıza ta - rafından arapça söylev, 20,45 Safi - ye ve arkadaşları tarafından Türk musiki ve halk şarkıları, saat ayarı 21,15 Şehir tiyatrosu dram kısmı (Rigoletto) 22,15 ajans ve borsa ha - berleri ve ertesi günün programı, 22,30 plâkla sololar, opera ve ope - ret parçaları, 23,00 son.

KUMBARA

BİRE,
1000
VEREN
TARLADIRTÜRKİYE
ZİRAAT
BANKASI

Sâhibi ve Umumi neşriyatı idare eden Başmuharrir

E. İzzet

Basıldığı yer: Matbaai Ebuzziya